ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ – ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1. – ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ, ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ

MAGYAR DIGITÁLIS OKTATÁSÉRT EGYESÜLET
VITACOMM EDUCATION
FONDAZIONE PATRIZIO PAOLETTI
erasmus HOGESCHOOL BRUSSEL
UNIVERSITATEA SAPIENTIA
Funded by the European Union

Skills of tomorrow for children of present: complex future-skill development with the synergy of learning activities, game-based learning and STEAM
GA Nr. 2023-1-HU01-KA220-SCH-000154457

Συγγραφείς

Flavio BACCI, Dr. Imre TÓDOR, Tibor DŐRI, Dr. Katalin KULMAN

Εκπαιδευτές πιλοτικών προγραμμάτων

Flavio BACCI, Malisse BRAM, Anja DECOSTER, Tibor DŐRI, Dr. Katalin KULMAN, Dr. Miklós LEHMANN, Crystal-Jade LERIOS, Dr. Enikő TANKÓ, Dr. Imre TÓDOR

Επιμελητές θεμάτων

Dr. Katalin KULMAN, Tibor DŐRI

Ευχαριστίες

Θα θέλαμε να εκφράσουμε την ειλικρινή μας ευγνωμοσύνη στους **80 εκπαιδευτικούς** που συμμετείχαν στη πιλοτική φάση του προγράμματος επιμόρφωσης εν ενεργεία εκπαιδευτικών **«Δεξιότητες για την ευημερία του αύριο των παιδιών του σήμερα»**, για την εξαιρετική επαγγελματική συμβολή τους στη δοκιμή και την αξιολόγηση του προγράμματος.

Τεχνικοί επιμελητές

Leila SZABÓ, Norbert SZABÓ

Εκδότης

Εκδόθηκε από τον VitaComm Education 2026.

Αποποίηση ευθύνης

Το παρόν έργο πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του έργου **«Δεξιότητες του αύριο για τα παιδιά του σήμερα: Ολοκληρωμένη ανάπτυξη δεξιοτήτων για το μέλλον με τη συνέργεια μαθησιακών δραστηριοτήτων, μάθησης μέσω παιχνιδιού και STEAM»**. Το έργο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. (Αριθμός συμφωνίας επιχορήγησης: 2023-1-HU01-KA220-SCH-000154457).

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Όλα τα μέλη της κοινοπραξίας SPIRIT δεσμεύονται επίσης να δημοσιεύουν ακριβείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες και να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια προς αυτή την κατεύθυνση. Ωστόσο, τα μέλη της κοινοπραξίας SPIRIT δεν αναλαμβάνουν ευθύνη για τυχόν ανακρίβειες ή παραλείψεις, ούτε αναλαμβάνουν ευθύνη για τυχόν άμεσες, έμμεσες, ειδικές, επακόλουθες ή άλλες απώλειες ή ζημιές οποιουδήποτε είδους που προκύπτουν από τη χρήση των πληροφοριών αυτών.

Πνευματικά δικαιώματα

© 2026 SPIRIT

Το παρόν έργο διατίθεται υπό την άδεια Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή.....4
Πριν από το εργαστήριο.....6
Διαβάστε πριν από το εργαστήριο – Οι δέκα δεξιότητες SPIRIT.....6
Παρακολουθήστε πριν από το εργαστήριο – Από την τάξη του δημοτικού στο μελλοντικό ευεξία – Το σύνολο δεξιοτήτων του SPIRIT.....14
Δραστηριότητες του εργαστηρίου.....14
Δραστηριότητα 1 - Κατανόηση των 10 Διατομεακών Δεξιοτήτων του SPIRIT και του ρόλου τους στην παιδαγωγική πρακτική 20
Δραστηριότητα 1 – Εναλλακτική δραστηριότητα για την έναρξη του προγράμματος – Εισαγωγή: Αναστοχασμός πάνω στις προσωπικές εμπειρίες των εκπαιδευτικών σχετικά με την ανάπτυξη δεξιοτήτων 22
Δραστηριότητα 2 – Ο εκπαιδευτικός ως πρότυπο στην ανάπτυξη διαθεματικών δεξιοτήτων 24
Δραστηριότητα 3 – Ανάλυση μιας συγκεκριμένης μαθησιακής κατάστασης 27
Δραστηριότητα 4 – Ανασκόπηση, μετάβαση στις επόμενες ενότητες και κλείσιμο 30
Ενημερωτικά φυλλάδια για το εργαστήριο 31
Κάρτες για τη δραστηριότητα Jig-Saw – Εργαστήριο 1.....31
Φυλλάδια για τη δραστηριότητα 3 του εργαστηρίου – Ανάλυση μιας συγκεκριμένης μαθησιακής κατάστασης.....37

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εισαγωγή

Καλώς ήρθατε στην εκτεταμένη εισαγωγική ενότητα για τις δέκα διατομεακές δεξιότητες του SPIRIT. Το παρόν έγγραφο είναι σκόπιμα αναλυτικό και προτρέπει στην αναστοχαστική σκέψη. Έχει σχεδιαστεί για να σας προετοιμάσει όχι μόνο γνωστικά, αλλά και επαγγελματικά και προσωπικά για το ειδικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Το πλαίσιο SPIRIT βασίζεται σε μια ολιστική αντίληψη της εκπαίδευσης. Η εκπαίδευση δεν περιορίζεται στην απόκτηση γνώσεων. Είναι μια αναπτυξιακή διαδικασία που ενσωματώνει τη γνωστική ανάπτυξη, τη ρύθμιση των συναισθημάτων, τη ικανότητα ανάπτυξης διαπροσωπικών σχέσεων, την ηθική συνείδηση και τη διαμόρφωση της ταυτότητας. Οι διατομεακές δεξιότητες αποτελούν τη συνδετική δομή που επιτρέπει σε αυτές τις διαστάσεις να αλληλεπιδρούν με συνοχή.

Σε αυτή την προπαρασκευαστική ανάγνωση, σας προσκαλούμε να προχωρήσετε πέρα από το ερώτημα «Ποιο μάθημα διδάσκω;» και να εισέλθετε σε έναν βαθύτερο στοχασμό: «Ποιοι γίνονται οι μαθητές μου μέσω της διδασκαλίας μου;»

Τι να περιμένετε

Αυτό το εισαγωγικό εκπαιδευτικό υλικό αποτελεί την πρώτη βασική ενότητα του προγράμματος επαγγελματικής κατάρτισης τεσσάρων ενοτήτων για τους εν ενεργεία εκπαιδευτικούς, το οποίο αναπτύχθηκε από το πρόγραμμα SPIRIT. Οι άλλες τρεις ενότητες θα αποδειχθούν ιδιαίτερα χρήσιμες μόλις εξοικειωθείτε με την παρούσα ενότητα, καθώς όλες εστιάζουν στην πρακτική ανάπτυξη των 10 διατομεακών δεξιοτήτων που περιγράφονται σε αυτήν. Και οι τέσσερις εκπαιδευτικές ενότητες έχουν δομηθεί έτσι ώστε τα δια ζώσης εργαστήρια να μην επικεντρώνονται στη θεωρία, αλλά στη συλλογική σκέψη και την ανταλλαγή εμπειριών.

Το παρακάτω υλικό, το οποίο θα θέλαμε να διαβάσετε πριν από το εργαστήριο, παρουσιάζει τα θεωρητικά, αναπτυξιακά και παιδαγωγικά θεμέλια των δέκα διατομεακών δεξιοτήτων του SPIRIT. Σας προετοιμάζει να συμμετάσχετε ενεργά και κριτικά κατά τη διάρκεια της δια ζώσης εκπαιδευτικής συνεδρίας. Το υλικό παρουσιάζει:

- Μια εννοιολογική αποσαφήνιση των διατομεακών δεξιοτήτων στο πλαίσιο της σύγχρονης εκπαιδευτικής θεωρίας.
- Μια ανάλυση του γιατί αυτές οι ικανότητες είναι κεντρικής σημασίας στον 21ο αιώνα για τη μελλοντική ευημερία.
- Μια λεπτομερή παρουσίαση των δέκα δεξιοτήτων του SPIRIT με πρακτικά παραδείγματα από την τάξη.
- Μια διερεύνηση των αναπτυξιακών επιπέδων και των δεικτών συμπεριφοράς.
- Μια παιδαγωγική σύνδεση με τη θεωρία της βιωματικής μάθησης (Kolb).
- Ερωτήσεις για αναστοχασμό, ώστε να αναλύσετε τη δική σας διδακτική πρακτική.

Σας ενθαρρύνουμε να διαβάσετε προσεκτικά. Υπογραμμίστε τις ιδέες που σας αγγίζουν. Σημειώστε ερωτήσεις. Προσδιορίστε τους τομείς όπου η πρακτική σας συνάδει ήδη με αυτές τις αρχές και τους τομείς όπου υπάρχει περιθώριο βελτίωσης.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.
Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μαθησιακοί Στόχοι

Μέχρι το τέλος αυτής της προπαρασκευαστικής μελέτης, θα είστε σε θέση:

- Να ορίσετε τις διατομεακές δεξιότητες μέσα σε ένα θεωρητικό εκπαιδευτικό πλαίσιο.
- Να εξηγήσετε γιατί η εκπαίδευση με βάση τις ικανότητες αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Να περιγράψετε αναλυτικά καθεμία από τις δέκα διατομεακές δεξιότητες του SPIRIT.
- Να προσδιορίζετε παρατηρήσιμους δείκτες συμπεριφοράς για κάθε δεξιότητα.
- Να κατανοήσετε πώς η ανάπτυξη δεξιοτήτων συμβάλλει στη μακροπρόθεσμη ευημερία και ικανοποίηση από τη ζωή.
- Να εφαρμόστε τον κύκλο εμπειρικής μάθησης του Kolb σε καταστάσεις μέσα στην τάξη.
- Αναστοχαστείτε κριτικά τον δικό σας ρόλο ως πρότυπο διατομεακής ικανότητας.

Σας ευχόμαστε μια ευχάριστη μαθησιακή εμπειρία και καλή διασκέδαση στην εξερεύνηση αυτού του πραγματικά συναρπαστικού θέματος.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διαβάστε πριν από το εργαστήριο – Οι δέκα δεξιότητες SPIRIT

1. Γιατί διατομεακές δεξιότητες; Γιατί τώρα;

Ο παγκόσμιος εκπαιδευτικός διάλογος έχει μετατοπιστεί σταδιακά από ένα μοντέλο που επικεντρωνόταν αποκλειστικά στη γνώση προς ένα πρότυπο βασισμένο στις ικανότητες. Τα διεθνή πλαίσια (ΟΟΣΑ, UNESCO, Ευρωπαϊκή Επιτροπή) αναδεικνύουν την προσαρμοστικότητα, τη συνεργασία, τη δημιουργικότητα και τη συναισθηματική νοημοσύνη ως βασικούς εκπαιδευτικούς στόχους.

Αυτή η μετατόπιση δεν είναι ιδεολογική· ανταποκρίνεται σε διαρθρωτικές μεταβολές της κοινωνίας. Συγκεκριμένα:

- Η τεχνολογική επιτάχυνση μειώνει τη διάρκεια ζωής συγκεκριμένων τεχνικών γνώσεων.
- Η αυτοματοποίηση μετασχηματίζει τις αγορές εργασίας και απαιτεί γνωστική ευελιξία.
- Η παγκοσμιοποίηση αυξάνει τη διαπολιτισμική αλληλεπίδραση και την ηθική πολυπλοκότητα.
- Οι περιβαλλοντικές κρίσεις απαιτούν συστημική και συνεργατική σκέψη.
- Τα ψηφιακά περιβάλλοντα εντείνουν τις συναισθηματικές και διαπροσωπικές προκλήσεις.

Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, η εκπαίδευση πρέπει να καλλιεργεί ικανότητες που επιτρέπουν τη μεταφορά, την προσαρμογή και τη δημιουργία νοήματος. Οι διαθεματικές δεξιότητες επιτρέπουν στη γνώση να παραμένει λειτουργική σε διάφορα πλαίσια.

Ένα παιδί που αναπτύσσει κριτική σκέψη μπορεί να αξιολογεί την παραπληροφόρηση. Ένα παιδί που αναπτύσσει ανθεκτικότητα μπορεί να επιμένει εν μέσω αβεβαιότητας. Ένα παιδί που αναπτύσσει ενσυναίσθηση μπορεί να διαχειρίζεται τη διαφορετικότητα εποικοδομητικά.

Επιπλέον, οι δεξιότητες προσωπικής ανάπτυξης αποτελούν τη θεμελιώδη βάση για την εργασία πάνω στον εαυτό μας: μας επιτρέπουν να εξομαλύνουμε τις ατέλειες του χαρακτήρα μας και να καλλιεργήσουμε εκείνες τις αρετές που, με την πάροδο του χρόνου, μας κάνουν πραγματικά ευτυχισμένους και ικανοποιημένους, ενισχύοντας την ικανότητά μας να αντιμετωπίζουμε τη ζωή με ισορροπία.

2. Από τη μετάδοση περιεχομένου στην ανάπτυξη ικανοτήτων

Η εκπαίδευση με βάση τις ικανότητες ενσωματώνει τρεις διαστάσεις:

- Γνωστική (γνώση και διανοητική επεξεργασία).
- Συναισθηματική (αυτορρύθμιση και αυτογνωσία).
- Σχέσεις (αλληλεπίδραση και ηθική ευθύνη).

Οι διαθεματικές δεξιότητες λειτουργούν σε όλες τις επιστημονικές ειδικότητες. Δεν αποτελούν ξεχωριστά μαθήματα, αλλά αναπτυξιακές ικανότητες που ενεργοποιούνται στο πλαίσιο αυθεντικών μαθησιακών εμπειριών.

Για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια μιας δραστηριότητας επίλυσης μαθηματικών προβλημάτων, οι μαθητές μπορεί να επιδείξουν:

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.
Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Ανθεκτικότητα όταν αντιμετωπίζουν δυσκολίες.
- Ευελιξία όταν αλλάζουν στρατηγική.
- Συνεργασία και ενσυναίσθηση στην ομαδική εργασία.
- Κριτική σκέψη κατά την αξιολόγηση της εγκυρότητας της λύσης.

Αυτή η ολοκληρωμένη προσέγγιση επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να σχεδιάζουν μαθησιακές εμπειρίες που ανταποκρίνονται ταυτόχρονα στους στόχους του προγράμματος σπουδών και στους αναπτυξιακούς στόχους.

Είναι απαραίτητο οι εκπαιδευτικοί να συνειδητοποιήσουν τις δεξιότητες που εμπλέκονται, γιατί μόνο έτσι μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές τους, όχι μόνο να αποκτήσουν γνώσεις, αλλά και να εξασκήσουν και να ενισχύσουν εκείνες τις μεταβιβάσιμες δεξιότητες που θα είναι πολύτιμες στην καθημερινή ζωή. Πράγματι, οι συνειδητοποιημένοι εκπαιδευτικοί δεν μεταδίδουν απλώς περιεχόμενο, αλλά στηρίζουν τους μαθητές στην εξάσκηση δεξιοτήτων που θα τους επιτρέψουν να αντιμετωπίσουν με επιτυχία προσωπικές, επαγγελματικές και κοινωνικές προκλήσεις, συμβάλλοντας ουσιαστικά στην ανάπτυξή τους.

3. Οι δέκα διατομεακές δεξιότητες του SPIRIT – Εκτενής επισκόπηση

Μια σειρά δεξιοτήτων απαραίτητων για ένα ευτυχισμένο μέλλον προσδιορίστηκε με βάση πέντε εις βάθος συνεντεύξεις (μία ανά εταίρο) με παιδοψυχολόγους που ειδικεύονται στη γνωστική ψυχολογία. Οι δεξιότητες αυτές περιγράφηκαν ως δέκα βασικές δεξιότητες που μπορούν να κατανοηθούν και να αναπτυχθούν ουσιαστικά από παιδιά ηλικίας 6 έως 10 ετών.

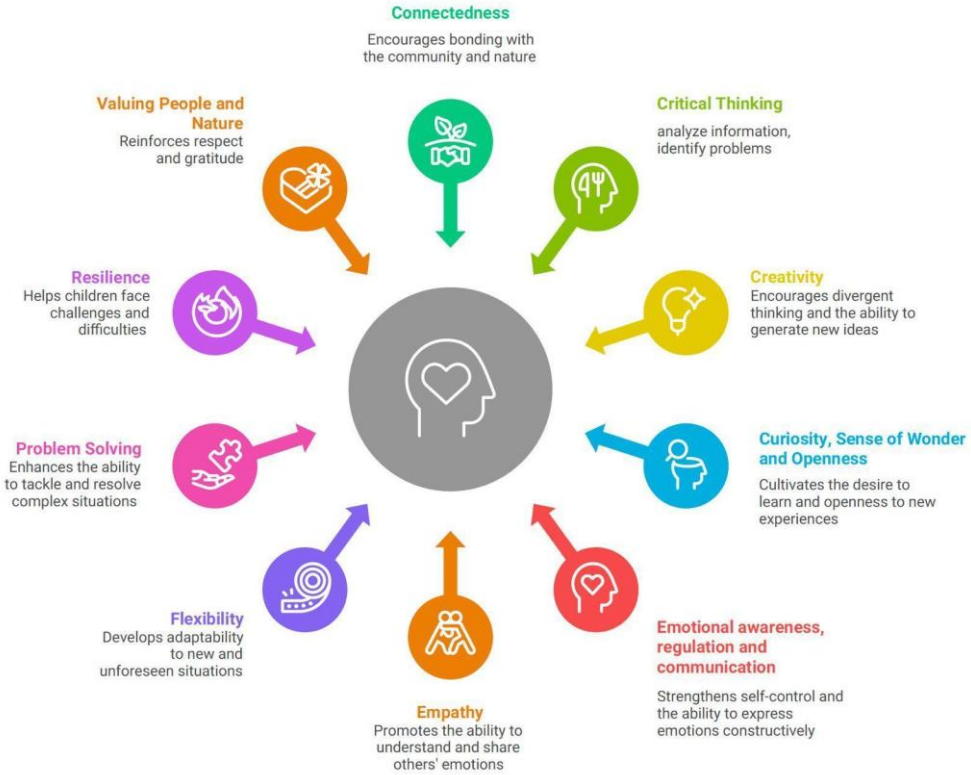

Για πλήρη εξήγηση των 10 δεξιοτήτων του SPIRIT, ανατρέξτε στον ιστότοπο του SPIRIT – Σύνολο δεξιοτήτων.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.
Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

4. Επίπεδα ανάπτυξης και δείκτες συμπεριφοράς

Η απόκτηση δεξιοτήτων είναι προοδευτική και παρατηρήσιμη. Η αναγνώριση των επιπέδων αποτρέπει τη στατική κατηγοριοποίηση.

- Αναδυόμενη – Η δεξιότητα εμφανίζεται ασυνεπώς και απαιτεί καθοδήγηση.
- Αναπτυσσόμενη – Η δεξιότητα εμφανίζεται με μερική αυτονομία.
- Εδραιωμένη – Η δεξιότητα μεταφέρεται ανεξάρτητα σε διάφορα πλαίσια.

Για παράδειγμα, η ανθεκτικότητα στο αρχικό στάδιο μπορεί να συνεπάγεται επαναλαμβανόμενη απογοήτευση. Στο στάδιο ανάπτυξης, ο μαθητής επιχειρεί ξανά με ενθάρρυνση. Στο στάδιο εδραίωσης, ο μαθητής αναδιαμορφώνει τα λάθη του ανεξάρτητα.

Αυτά τα αναπτυξιακά επίπεδα είναι στενά συνυφασμένα με τις γνωστικές, συναισθηματικές και ψυχολογικές διαδικασίες ανάπτυξης. Οι πρόσφατες εξελίξεις στη νευροεπιστήμη ρίχνουν φως στον τρόπο με τον οποίο αναπτύσσεται ο εγκέφαλος των μαθητών σε σχέση με αυτές τις δεξιότητες, προσφέροντας πολύτιμες πληροφορίες στους εκπαιδευτικούς. Η αναγνώριση του σημείου στο οποίο βρίσκεται ένας μαθητής σε αυτό το αναπτυξιακό φάσμα επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να προσαρμόζουν τις διδακτικές τους στρατηγικές και να θέτουν ρεαλιστικές προσδοκίες, διασφαλίζοντας ότι τόσο οι δραστηριότητες στην τάξη, όσο και οι μαθησιακοί στόχοι αντιστοιχούν κατάλληλα στις τρέχουσες ικανότητες κάθε μαθητή. Αυτή η συνειδητοποίηση καλλιεργεί ένα υποστηρικτικό περιβάλλον που ενθαρρύνει την πρόοδο και προάγει την ευημερία.

5. Πώς να αναπτύξουμε τις διατομεακές δεξιότητες – Βιωματική μάθηση και ο κύκλος του Kolb

Η διδασκαλία των διατομεακών δεξιοτήτων στα δημοτικά σχολεία είναι απαραίτητη για να βοηθήσει τα παιδιά να αναπτύξουν κοινωνικές και συναισθηματικές ικανότητες που θα τους φανούν χρήσιμες καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Ωστόσο, η διδασκαλία των διατομεακών δεξιοτήτων διαφέρει σαφώς από τη διδασκαλία των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών: η ανάπτυξη των διατομεακών δεξιοτήτων περιλαμβάνει την κατανόηση της ίδιας της ικανότητας (την παρατήρηση και την ονομασία της) και την ανάπτυξη λειτουργικών συμπεριφορικών συνηθειών. Για να εξασφαλίσουν μια αποτελεσματική μαθησιακή εμπειρία, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δομήσουν την προσέγγισή τους χρησιμοποιώντας τον Κύκλο Μάθησης του Kolb, ο οποίος αποτελείται από τέσσερα βασικά στάδια:

- Συγκεκριμένη εμπειρία – Οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά σε μια δραστηριότητα.
- Αναστοχαστική Παρατήρηση – Οι μαθητές αναλύουν την εμπειρία τους συναισθηματικά και γνωστικά.
- Αφηρημένη εννοιολόγηση – Οι μαθητές προσδιορίζουν γενικές αρχές και ονομάζουν τη δεξιότητα που εξάσκησαν.
- Ενεργός πειραματισμός – Οι μαθητές εφαρμόζουν τη μάθηση σε νέα πλαίσια.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

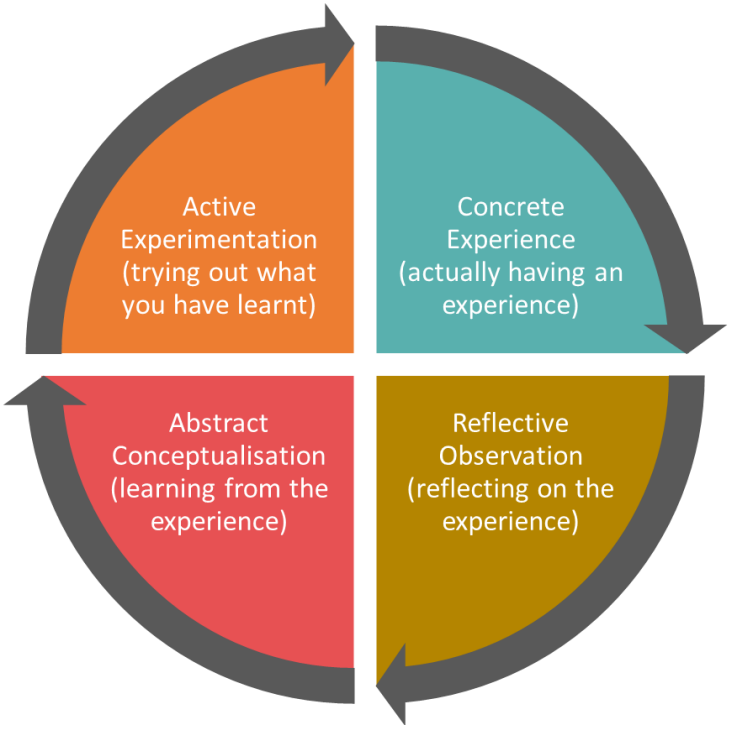

Κάθε στάδιο διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη συμπεριφορικών ικανοτήτων στους νεαρούς μαθητές και μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε διαφορετικές φάσεις της μαθησιακής διαδικασίας. Ωστόσο, πιστεύουμε ότι, για μια ολοκληρωμένη εμπειρία εκμάθησης διατομεακών δεξιοτήτων, θα πρέπει να αξιοποιούνται όλα τα στάδια.

Για παράδειγμα, σε μια πρόκληση σχεδιασμού STEAM, οι μαθητές κατασκευάζουν ένα πρωτότυπο (εμπειρία), αναστοχάζονται σε σχέση με τα σημεία αποτυχίας (αναστοχασμός), προσδιορίζουν στρατηγικές ανθεκτικότητας (εννοιοποίηση) και επανασχεδιάζουν το πρωτότυπο (πειραματισμός).

Χωρίς δομημένο αναστοχασμό, οι δραστηριότητες κινδυνεύουν να παραμείνουν επιφανειακές. Με σκόπιμη διευκόλυνση, μετατρέπονται σε καταλύτες ανάπτυξης.

Για μια λεπτομερή περιγραφή του μοντέλου και των επιπτώσεών του στην ανάπτυξη διαθεματικών δεξιοτήτων για παιδιά ηλικίας 6 έως 10 ετών, ανατρέξτε στο Κεφάλαιο 7 του Εγχειριδίου του έργου SPIRIT και εξετάστε πώς η ανάγνωση αυτή εντάσσεται στην καθημερινή διδακτική σας πρακτική.

ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ SPIRIT: ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ – ΠΩΣ ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΤΕ ΔΙΑΤΟΜΕΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

6. Διατομεακές Δεξιότητες και Μακροπρόθεσμη Ευημερία

Η έρευνα στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία και τη Θετική Ψυχολογία δείχνει με συνέπεια ότι η ευημερία δεν καθορίζεται πρωτίστως από την εξωτερική επιτυχία, αλλά από τις εσωτερικές ικανότητες. Η ρύθμιση των συναισθημάτων, η κοινωνική ικανότητα, η ανθεκτικότητα και οι προσαρμοστικές στρατηγικές αντιμετώπισης αποτελούν ισχυρούς προγνωστικούς παράγοντες της ικανοποίησης από τη ζωή, σε όλη τη διάρκεια της ζωής.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.
Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στο πλαίσιο της Θετικής Ψυχολογίας, το μοντέλο PERMA του Martin Seligman προσδιορίζει πέντε βασικές διαστάσεις της ευημερίας: Θετικά Συναισθήματα, Εμπλοκή, Σχέσεις, Νόημα και Επίτευγμα. Οι διατομεακές δεξιότητες υποστηρίζουν άμεσα καθεμία από αυτές τις διαστάσεις.

Η ευημερία, επομένως, δεν είναι μια προσωρινή συναισθηματική κατάσταση. Είναι μια αναπτυξιακή ικανότητα – η ικανότητα να διαχειρίζεται κανείς τα συναισθήματά του, να διατηρεί την εμπλοκή, να χτίζει εποικοδομητικές σχέσεις, να επιδιώκει ουσιαστικούς στόχους και να ανταποκρίνεται προσαρμοστικά στις δυσκολίες.

Για παράδειγμα:

- Τα παιδιά που ελέγχουν τα συναισθήματά τους διαχειρίζονται το άγχος πιο αποτελεσματικά. Αναγνωρίζουν τους συναισθηματικούς παράγοντες που το προκαλούν και εφαρμόζουν στρατηγικές αντιμετώπισης. Αυτό ενισχύει τη διάσταση «Θετικά Συναισθήματα» του μοντέλου PERMA, καθώς η συναισθηματική ισορροπία μειώνει το άγχος και αυξάνει την ψυχολογική σταθερότητα.

- Τα παιδιά με ενσυναίσθηση χτίζουν υποστηρικτικές σχέσεις. Η ενσυναίσθηση ενισχύει τη διάσταση «Σχέσεις». Οι μαθητές που κατανοούν τις προοπτικές των άλλων είναι πιο πιθανό να συνεργάζονται, να επιλύουν συγκρούσεις εποικοδομητικά και να αισθάνονται κοινωνικά συνδεδεμένοι.
- Τα ανθεκτικά παιδιά διατηρούν την κινητοποίησή τους ακόμα και όταν αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Η ανθεκτικότητα συμβάλλει τόσο στην «Εμπλοκή» όσο και στην «Επίτευξη». Οι μαθητές που ερμηνεύουν την αποτυχία ως ανατροφοδότηση συνεχίζουν να καταβάλλουν προσπάθειες και αποκτούν δεξιότητες με την πάροδο του χρόνου.
- Τα παιδιά με περιέργεια διατηρούν την εγγενή τους παρακίνηση. Η περιέργεια τροφοδοτεί την «Εμπλοκή». Όταν η μάθηση βιώνεται ως εξερεύνηση και όχι ως υποχρέωση, οι μαθητές αναπτύσσουν διαρκή γνωστική συμμετοχή και βαθύτερες μαθησιακές συνήθειες.
- Τα παιδιά που αισθάνονται συνδεδεμένα αναπτύσσουν αίσθηση νοήματος και κοινωνικής συνείδησης. Η αίσθηση του ανήκειν και της αλληλεξάρτησης υποστηρίζει τη διάσταση του «Νοήματος». Οι μαθητές που αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους ως μέρος ευρύτερων κοινωνικών και οικολογικών συστημάτων είναι πιο πιθανό να ενεργούν υπεύθυνα και ηθικά.

Αυτές οι ικανότητες αλληλεπιδρούν συνεργιστικά. Η ρύθμιση των συναισθημάτων υποστηρίζει την ανθεκτικότητα· η ενσυναίσθηση ενισχύει τη συνδεσιμότητα· η περιέργεια βελτιώνει την επίλυση προβλημάτων. Μαζί, δημιουργούν ένα σταθερό θεμέλιο για την ψυχολογική ευημερία.

Από προληπτική άποψη, οι διατομεακές δεξιότητες λειτουργούν ως προστατευτικοί παράγοντες έναντι της αποξένωσης, της συναισθηματικής δυσλειτουργίας και της κοινωνικής απομόνωσης. Από παρωθητική άποψη, καλλιεργούν την ενεργό συμμετοχή, την προσαρμοστικότητα, την ηθική συνείδηση και τη βιώσιμη ευτυχία.

Επομένως, οι διατομεακές δεξιότητες δεν είναι βοηθητικές της ακαδημαϊκής μάθησης. Αποτελούν θεμέλιο για τη μακροπρόθεσμη ευημερία και την υπεύθυνη πολιτειότητα. Στο πλαίσιο του SPIRIT, η καλλιέργεια αυτών των ικανοτήτων ευθυγραμμίζει την εκπαιδευτική επιτυχία με την ανθρώπινη άνθηση — προετοιμάζοντας τους μαθητές όχι μόνο να επιτύχουν, αλλά και να ευημερήσουν.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

7. Ο εκπαιδευτικός ως πρότυπο ανάπτυξης

Τα παιδιά εσωτερικεύουν όχι μόνο τη ρητή διδασκαλία, αλλά και τη συμπεριφορά που παρατηρούν. Αυτό που λέμε έχει σημασία. Αυτό που δείχνουμε με το παράδειγμά μας έχει ακόμη μεγαλύτερη σημασία. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τα παιδιά ηλικίας 6-10 ετών

Σε κάθε αλληλεπίδραση στην τάξη, οι εκπαιδευτικοί μεταδίδουν σιωπηρά μηνύματα στα παιδιά σχετικά με το πώς να σκέφτονται, πώς να αισθάνονται, πώς να ανταποκρίνονται στις δυσκολίες και πώς να σχετίζονται με τους άλλους. Οι διατομεακές δεξιότητες, επομένως, δεν μεταδίδονται αποκλειστικά μέσω δομημένων δραστηριοτήτων ή προγραμματισμένων μαθημάτων. Ενσωματώνονται καθημερινά στον τόνο της φωνής, στις αντιδράσεις στα λάθη, στους τρόπους διαχείρισης των συγκρούσεων και στις στάσεις απέναντι στην αβεβαιότητα.

Στο πλαίσιο του SPIRIT, ο εκπαιδευτικός δεν είναι μόνο ένας διευκολυντής των μαθησιακών εμπειριών, αλλά και ένα ζωντανό παράδειγμα διατομεακής ικανότητας.

Σκεφτείτε τις ακόλουθες ερωτήσεις αναστοχασμού:

- Πώς ανταποκρίνομαι σε απροσδόκητες προκλήσεις; Όταν ένα μάθημα δεν εξελίσσεται όπως έχει προγραμματιστεί, αντιδρώ με ακαμψία ή με ευελιξία; Εκφράζω με λόγια τη διαδικασία της σκέψης μου και δίνω το παράδειγμα της εποικοδομητικής επίλυσης προβλημάτων; Οι μαθητές παρατηρούν αν η δυσκολία αντιμετωπίζεται ως απειλή ή ως ευκαιρία.
- Πώς εκφράζω την απογοήτευσή μου; Την καταστέλλω, την εκφράζω εξωτερικά ή τη ρυθμίζω εποικοδομητικά; Η επίδειξη συναισθηματικής συνειδητοποίησης — για παράδειγμα, λέγοντας «Αισθάνομαι λίγο απογοητευμένος αυτή τη στιγμή, οπότε θα πάρω μια ανάσα και θα το ξανασκεφτώ» — διδάσκει στους μαθητές ότι τα συναισθήματα είναι διαχειρίσιμα και μπορούν να επικοινωνηθούν.
- Πώς επιδεικνύω ευελιξία όταν αλλάζουν τα σχέδια; Η ευελιξία δοκιμάζεται συχνά σε στιγμές αναστάτωσης. Προσαρμόζοντας με ηρεμία τις στρατηγικές και εξηγώντας τη λογική πίσω από τις προσαρμογές, οι εκπαιδευτικοί δίνουν το παράδειγμα της γνωστικής προσαρμοστικότητας και της συναισθηματικής σταθερότητας.
- Πώς δίνω το παράδειγμα της περιέργειας μπροστά στους μαθητές; Κάνω ειλικρινείς ερωτήσεις; Δείχνω ενδιαφέρον για την ανακάλυψη νέων πληροφοριών; Εκφράζω θαυμασμό όταν εξερευνώ ένα θέμα; Όταν οι εκπαιδευτικοί επιδεικνύουν αυθεντική περιέργεια, νομιμοποιούν την πνευματική εξερεύνηση.
- Πώς αντιδρώ στα λάθη των μαθητών; Τονίζω το λάθος ως αποτυχία ή ως ανατροφοδότηση; Μια αντίδραση στα λάθη που εστιάζει στην ανάπτυξη ενισχύει την ανθεκτικότητα και μειώνει τον φόβο της κρίσης.
- Πώς διαχειρίζομαι τις συγκρούσεις μεταξύ των μαθητών; Ο τρόπος με τον οποίο μεσολαβώ γίνεται το πρότυπο για τις σχέσεις τους. Η επίδειξη ενσυναίσθησης, της ικανότητας να βλέπει κανείς τα πράγματα από τη σκοπιά του άλλου και του ήρεμου διαλόγου διαμορφώνει το κοινωνικό κλίμα της τάξης.

Η επαγγελματική ανάπτυξη στις διατομεακές ικανότητες επηρεάζει άμεσα το κλίμα της τάξης. Ένας εκπαιδευτικός που ρυθμίζει τα συναισθήματά του, καλλιεργεί ψυχολογική ασφάλεια. Ένας εκπαιδευτικός που επιδεικνύει ενσυναίσθηση, καλλιεργεί εμπιστοσύνη. Ένας εκπαιδευτικός που αποτελεί πρότυπο ανθεκτικότητας, καθιστά φυσιολογική την προσπάθεια και την επιμονή.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αυτό δεν σημαίνει τελειότητα. Αντίθετα, η αυθεντικότητα είναι απαραίτητη. Όταν οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν τις δικές τους μαθησιακές διαδικασίες – «Έκανα ένα λάθος και θα το διορθώσω» – επιδεικνύουν ταπεινότητα, υπευθυνότητα και συνεχή ανάπτυξη. Οι μαθητές μαθαίνουν ότι η ανάπτυξη είναι δια βίου.

Η προσέγγιση SPIRIT τοποθετεί τον εκπαιδευτικό στο επίκεντρο του εκπαιδευτικού οικοσυστήματος. Η ανάπτυξη δεξιοτήτων δεν αποτελεί ένα επιπλέον επίπεδο που προστίθεται στη διδασκαλία· είναι ενσωματωμένη στην καθημερινή πρακτική. Κάθε αλληλεπίδραση γίνεται μια ευκαιρία για πρότυπο συμπεριφοράς. Όπως για παράδειγμα:

- Το να δίνεις το παράδειγμα της ψυχραιμίας υπό πίεση ενισχύει την αυτορρύθμιση των μαθητών.
- Το να δίνεις το παράδειγμα της στοχαστικής σκέψης ενισχύει τη μεταγνώση των μαθητών.
- Το να δείχνεις ανοιχτό πνεύμα ενισχύει την ευελιξία των μαθητών.
- Το να δείχνεις σεβασμό ενισχύει την ενσυναίσθηση των μαθητών.

Με αυτή την έννοια, η διατομεακή ικανότητα είναι μεταδοτική. Η κουλτούρα της τάξης διαμορφώνεται λιγότερο από κανόνες και περισσότερο από σχέσεις.

Επομένως, η διαδικασία κατάρτισης δεν αφορά μόνο την απόκτηση στρατηγικών για τη διδασκαλία των δέκα δεξιοτήτων του SPIRIT. Αφορά επίσης την προσωπική καλλιέργειά τους. Οι εκπαιδευτικοί που αναστοχάζονται σκόπιμα τα δικά τους συναισθηματικά, γνωστικά και διαπροσωπικά πρότυπα δημιουργούν πιο συνεκτικά και αποτελεσματικά μαθησιακά περιβάλλοντα.

Τελικά, οι μαθητές θυμούνται λιγότερο ό,τι τους εξηγήθηκε και περισσότερο το πώς ένιωσαν στο μαθησιακό περιβάλλον. Όταν βιώνουν ασφάλεια, σεβασμό, περιέργεια και εποικοδομητική πρόκληση, εσωτερικεύουν αυτά τα πρότυπα ως μέρος της δικής τους αναπτυσσόμενης ταυτότητας.

Ο εκπαιδευτικός, στο πλαίσιο του SPIRIT, είναι ταυτόχρονα αρχιτέκτονας και συμμετέχων σε αυτή την αναπτυξιακή διαδικασία – καθοδηγώντας, δίνοντας το παράδειγμα και εξελίσσοντας τον εαυτό του, παράλληλα με τους μαθητές.

Προετοιμασία για την Ημέρα Εκπαίδευσης

Πριν από το εργαστήριο, σας ενθαρρύνουμε να σκεφτείτε όσα μόλις διαβάσατε, τη σημασία των διατομεακών δεξιοτήτων και πώς μπορείτε να τις αναπτύξετε στην ηλικιακή ομάδα που διδάσκετε. Θα θέλαμε να υποστηρίξουμε την αποτελεσματική συμμετοχή σας στην εκπαίδευση με μερικές ερωτήσεις που προτρέπουν στην αναστοχασμό.

- Εντοπίστε συγκεκριμένα περιστατικά στην τάξη όπου εμφανίστηκε μια δεξιότητα του SPIRIT.
- Σκεφτείτε ποιες δεξιότητες είναι πιο ανεπτυγμένες στην ομάδα σας.
- Σκεφτείτε ποιες ικανότητες χρειάζονται σκόπιμη ενίσχυση.
- Σκεφτείτε πώς θα μπορούσατε να αφιερώσετε χρόνο για τη στοχευμένη ανάπτυξη δεξιοτήτων κατά τη διάρκεια των σχολικών ημερών.
- Σκεφτείτε ποια παραδείγματα συμπεριφοράς δείχνετε στα παιδιά ώστε να τα ακολουθήσουν και να μάθουν αυτές τις δέκα διατομεακές δεξιότητες

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.
Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Αναστοχαστείτε για τους τρόπους με τους οποίους οι συμπεριφορές των παιδιών εκδηλώνουν το επίπεδο ή την έλλειψη αυτών των δέκα διατομεακών ικανοτήτων.
- Επιλέξτε έναν προσωπικό αναπτυξιακό στόχο ως εκπαιδευτικός.

Φέρτε γραπτές σκέψεις. Η ημέρα κατάρτισης θα τις μετατρέψει σε κοινό επαγγελματικό διάλογο.

Τελική ανασκόπηση

Οι διατομεακές δεξιότητες αποτελούν μια συνεκτική εκπαιδευτική απάντηση στην πολυπλοκότητα. Προετοιμάζουν τους μαθητές όχι μόνο για την επαγγελματική επιτυχία, αλλά και για την ηθική συμμετοχή, τη συναισθηματική ισορροπία και τη ουσιαστική συνεισφορά στην κοινωνία.

Το πρόγραμμα SPIRIT σας προσκαλεί να σχεδιάσετε μαθησιακά περιβάλλοντα όπου η γνώση και οι ικανότητες αναπτύσσονται παράλληλα – διαμορφώνοντας παιδιά που σκέφτονται κριτικά, ενεργούν υπεύθυνα και σχετίζονται με ενσυναίσθηση.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Παρακολουθήστε πριν από το εργαστήριο – Από την τάξη του δημοτικού στο μελλοντικό ευεξία – Το σύνολο δεξιοτήτων του SPIRIT

Αφού διαβάσετε το κεφάλαιο **«Οι δέκα δεξιότητες του SPIRIT»**, παρακαλούμε **παρακολουθήστε την παρουσίαση βίντεο με θέμα** **«Από την τάξη του δημοτικού στο μελλοντικό ευ ζην – Γεφυρώνοντας τις κοινωνικές δεξιότητες και τις νευροεπιστήμες».**

Αυτή η βιντεοπαρουσίαση μαγνητοσκοπήθηκε κατά τη διάρκεια της πρώτης Διεθνούς Κοινότητας Πρακτικής. Τη συντόνισε η καθηγήτρια **Grazia Serantoni.** Η παρουσίαση επικεντρώθηκε στα ακόλουθα τρία ερωτήματα, τα οποία αφορούν τη σχέση μεταξύ της επιστήμης του εγκεφάλου και της ανάπτυξης διατομεακών δεξιοτήτων:

1. **Γιατί αυτές οι δεξιότητες μπορούν να καλλιεργηθούν;**
2. **Πότε είναι ο εγκέφαλος πιο έτοιμος;**
3. **Πώς ενεργοποιούμε τα σωστά εγκεφαλικά κυκλώματα;**

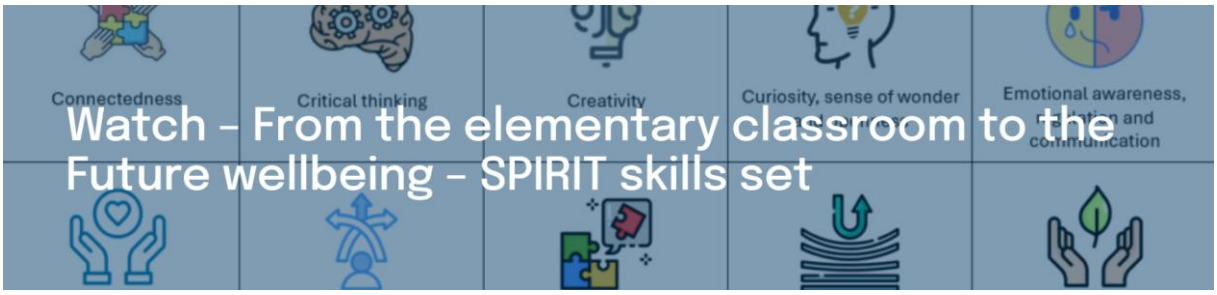

Παρακολουθήστε το βίντεο

Η βιντεοπαρουσίαση είναι διαθέσιμη στο κανάλι του έργου στο YouTube. Η αρχική γλώσσα της παρουσίασης είναι τα αγγλικά, αλλά κάνοντας κλικ στο εικονίδιο CC, μπορείτε να ρυθμίσετε τους υπότιτλους στις γλώσσες των εταίρων του έργου.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περίληψη της παρουσίασης του βίντεο

«Γεφυρώνοντας τις κοινωνικές δεξιότητες και τη νευροεπιστήμη»

Το πλαίσιο SPIRIT συναντά τη νευροεπιστήμη της μάθησης.
Grazia Serantoni, Ψυχολόγος, PsyD
Ίδρυμα Patrizio Paoletti, Ρώμη, Ιταλία

«Ο εγκέφαλος δεν είναι ένα δοχείο που πρέπει να γεμίσει, αλλά μια φωτιά που πρέπει να αναφλεγεί.» Προσαρμογή από τον Πλούταρχο, *«Περί ακρόασης διαλέξεων»* (De Auditu), 46 μ.Χ.

Γιατί η νευροεπιστήμη έχει σημασία για τη διδασκαλία των διατομεακών δεξιοτήτων

Τρεις ερωτήσεις πλαισιώνουν τη σύνδεση μεταξύ της επιστήμης του εγκεφάλου και της διδασκαλίας των διατομεακών δεξιοτήτων:

1. **Γιατί αυτές οι δεξιότητες μπορούν να καλλιεργηθούν;** Επειδή ο εγκέφαλος υφίσταται φυσικές αλλαγές κάθε φορά που ένα παιδί εξασκεί μια νέα δεξιότητα. Αυτή η διαδικασία, που ονομάζεται νευροπλαστικότητα, σημαίνει ότι οι διατομεακές δεξιότητες δεν είναι σταθερά χαρακτηριστικά: είναι ικανότητες που μπορούν να αναπτυχθούν μέσω της σκόπιμης εξάσκησης (Pascual-Leone et al., 2005; Draganski et al., 2004).
2. **Πότε είναι ο εγκέφαλος πιο έτοιμος;** Μεταξύ των ηλικιών 6 και 10 ετών, ο προμετωπιαίος φλοιός, η περιοχή που είναι υπεύθυνη για τον σχεδιασμό, τον αυτοέλεγχο και την ευέλικτη σκέψη, υφίσταται τεράστιες δομικές αλλαγές. Ο εγκέφαλος επιλέγει ποιες νευρικές συνδέσεις θα διατηρήσει και τις περιβάλλει με μυελίνη, καθιστώντας τις ταχύτερες και αποδοτικότερες (Gogtay et al., 2004). Η κρίσιμη περίοδος για την ανάπτυξη των εκτελεστικών λειτουργιών είναι η ηλικία από 5 έως 12 ετών (Best και Miller, 2010).
3. **Πώς ενεργοποιούμε τα σωστά εγκεφαλικά κυκλώματα;** Μέσω της βιωματικής, αναστοχαστικής μάθησης και του προτύπου που δίνει ο εκπαιδευτικός. Οι νευρώνες-καθρέφτες στον εγκέφαλο των μαθητών ενεργοποιούν τα ίδια νευρικά μοτίβα όταν παρατηρούν έναν εκπαιδευτικό να επιδεικνύει ενσυναίσθηση ή να επιλύει προβλήματα με ηρεμία (Rizzolatti και Craighero, 2004).

Το πλαίσιο SPIRIT: τρεις άξονες, ένα κέντρο

Το πλαίσιο SPIRIT οργανώνει τη διδασκαλία των διατομεακών δεξιοτήτων κατά μήκος τριών αξόνων.

1. **Τι να διδάξουμε:** 10 διατομεακές ικανότητες, που προσδιορίστηκαν μέσω ερευνών με περισσότερους από 500 Ευρωπαίους εκπαιδευτικούς και συνεντεύξεων με αναπτυξιακούς ψυχολόγους: συναισθηματική επίγνωση, ρύθμιση και επικοινωνία· δημιουργικότητα· επίλυση προβλημάτων· κριτική σκέψη· ανθεκτικότητα· ευελιξία· περιέργεια, αίσθηση του θαυμασμού και ανοιχτό πνεύμα· ενσυναίσθηση· εκτίμηση των ανθρώπων και της φύσης· συνδεσιμότητα.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.
Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2. **Πότε να διδάσκονται:** Τρία αναπτυξιακά επίπεδα για κάθε ικανότητα (αναδυόμενο, εδραίωση, προχωρημένο) για την ηλικιακή ομάδα από το Κ1 έως το Κ4, που καλύπτει παιδιά ηλικίας 6 έως 10 ετών.
3. **Πώς να διδάξετε:** Τρεις συμπληρωματικές μέθοδοι: δομημένες μαθησιακές δραστηριότητες (ειδικές ή ενσωματωμένες στα βασικά μαθήματα), παραδοσιακά παιχνίδια (που προάγουν τη συνεργασία, τη δημιουργικότητα και την τήρηση των κανόνων) και δραστηριότητες STEAM (διεπιστημονικά έργα που συνδυάζουν τη δημιουργικότητα και την τεχνολογία).

Στο επίκεντρο του μοντέλου βρίσκεται η συνειδητοποίηση του εκπαιδευτικού. Το εγχειρίδιο δηλώνει ρητά: η διδασκαλία των δεξιοτήτων δεν αφορά μόνο τη γνώση, αλλά και τον τρόπο ύπαρξης. Οι εκπαιδευτικοί αποτελούν ζωντανά παραδείγματα των ικανοτήτων που επιδιώκουν να καλλιεργήσουν.

Οι 10 ικανότητες από τη σκοπιά της νευροεπιστήμης

Όταν εξεταστούν από τη σκοπιά της νευροεπιστήμης, οι 10 ικανότητες του SPIRIT χωρίζονται σε δύο φυσικές ομάδες (Πίνακας 1).

Ομάδα γνωστικών-εκτελεστικών δεξιοτήτων	Κοινωνικο-συναισθηματική ομάδα
Επίλυση προβλημάτων Δημιουργικότητα Κριτική σκέψη Περιέργεια, αίσθηση του θαυμασμού και ανοιχτό πνεύμα- Ευελιξία	Συνειδητοποίηση, ρύθμιση και επικοινωνία των συναισθημάτων Ανθεκτικότητα Ενσυναίσθηση Εκτίμηση των ανθρώπων και της φύσης- Αίσθηση σύνδεσης
Βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στον προμετωπιαίο φλοιό: σχεδιασμός, ευέλικτη σκέψη, έλεγχος των παρορμήσεων.	Εμπλέκουν τον «κοινωνικό εγκέφαλο»: ανάρρωση από το άγχος, συναισθηματική συνήχηση, ηθική συλλογιστική.

Πίνακας 1 – 10 ικανότητες SPIRIT: αναδιοργάνωση, από νευροεπιστημονική προοπτική

Για κάθε ικανότητα, ενεργοποιούνται αναγνωρίσιμες εγκεφαλικές διεργασίες. Η δημιουργικότητα περιλαμβάνει την αλληλεπίδραση μεταξύ του προμετωπιαίου φλοιού και του δικτύου προεπιλεγμένης λειτουργίας (Beaty et al., 2016). Η κριτική σκέψη απαιτεί ανασταλτικό έλεγχο (Miyake et al., 2000). Η ενσυναίσθηση ενεργοποιεί την πρόσθια νησίδα και το σύστημα των νευρώνων-καθρεφτών (Decety και Jackson, 2004). Η ανθεκτικότητα περιλαμβάνει προσαρμοστική αντιμετώπιση (Masten, 2014), η οποία υποστηρίζεται από το κύκλωμα προμετωπιαίου φλοιού-αμυγδαλής

Οι τρεις διδακτικές μέθοδοι του SPIRIT ενεργοποιούν φυσικά τόσο τα γνωστικά όσο και τα συναισθηματικά δίκτυα του εγκεφάλου. Η έρευνα δείχνει ότι το συναίσθημα και η γνώση είναι βαθιά ενσωματωμένα στη μαθησιακή διαδικασία και ότι η διαρκής μάθηση εξαρτάται από αυτή την ενσωμάτωση (Immordino-Yang και Damasio, 2007).

Τρεις αρχές της νευροεπιστήμης

1) Νευροπλαστικότητα: Ο εγκέφαλος υφίσταται φυσικές αλλαγές όταν εξασκούμαστε επανειλημμένα σε κάτι. Κάθε φορά που ένα παιδί επιλύει μια σύγκρουση, φαντάζεται μια δημιουργική λύση ή κάνει μια παύση πριν αντιδράσει, ενισχύει τις νευρικές διαδρομές. Ο Hebb (1949) περιέγραψε την αρχή σύμφωνα με την οποία η επαναλαμβανόμενη ταυτόχρονη

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.
Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ενεργοποίηση των νευρώνων ενισχύει τις συνδέσεις τους, η οποία αργότερα συνοψίστηκε ως «οι νευρώνες που ενεργοποιούνται μαζί, συνδέονται μεταξύ τους». Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η χρήση του εμπειρικού κύκλου του Kolb (1984) (εμπειρία, αναστοχασμός, εννοιολόγηση, νέα προσπάθεια) από το πρόγραμμα SPIRIT είναι τόσο αποτελεσματική: ενεργοποιεί πολλαπλά δίκτυα του εγκεφάλου με τη σειρά που παράγει διαρκή αλλαγή (Zull, 2002).

2) Εκτελεστικές λειτουργίες: Ο προμετωπιαίος φλοιός διαχειρίζεται τρεις βασικές δεξιότητες: την ικανότητα να αντιστέκεται κανείς στις παρορμήσεις, να διατηρεί πληροφορίες στο μυαλό και να εναλλάσσεται με ευελιξία μεταξύ εργασιών (Miyake et al., 2000). Οι δομημένες δραστηριότητες, όπως αυτές που προτείνει το SPIRIT, βελτιώνουν αυτές τις δεξιότητες πιο αποτελεσματικά από το ελεύθερο παιχνίδι (Diamond και Lee, 2011). Οι εκτελεστικές λειτουργίες αποτελούν ένα σημαντικό σύνολο διαδικασιών που αποτελούν τη βάση για πολλές από τις ικανότητες του SPIRIT.

3) Ο κοινωνικός εγκέφαλος: Οι νευρώνες-καθρέφτες ενεργοποιούνται τόσο όταν εκτελούμε μια ενέργεια όσο και όταν παρατηρούμε κάποιον άλλο να την εκτελεί (Rizzolatti και Craighero, 2004). Όταν ένας εκπαιδευτικός προβάλλει ενσυναίσθηση, ηρεμία ή περιέργεια, οι εγκέφαλοι των μαθητών ενεργοποιούν τα ίδια νευρικά μοτίβα. Η συναισθηματική ικανότητα των εκπαιδευτικών διαμορφώνει άμεσα το κλίμα της τάξης και την ευημερία των μαθητών (Jennings και Greenberg, 2009). Η συναισθηματική σας κατάσταση αποτελεί μέρος του προγράμματος σπουδών.

Το SPIRIT και το «Envisioning the Future»: ένα αναπτυξιακό συνεχές

Το πρόγραμμα «Οραματιζόμαστε το Μέλλον» («Prefigurare il Futuro»), που αναπτύχθηκε από το Ίδρυμα Patrizio Paoletti σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Πάδοβας, απευθύνεται σε εφήβους ηλικίας 11 έως 19 ετών χρησιμοποιώντας την «Παιδαγωγική για την Τρίτη Χιλιετία» («Pedagogia per il Terzo Millennio») (Paoletti, 2008).

Υπάρχουν αρκετές εννοιολογικές αλληλεπικαλύψεις μεταξύ των ικανοτήτων του SPIRIT και των διαστάσεων που εξετάζονται στο «Οραματιζόμενοι το Μέλλον». Η ανθεκτικότητα αντιστοιχεί στην ανθεκτικότητα. Η αυτορρύθμιση αντιστοιχεί στη συναισθηματική ρύθμιση. Η ενσυναίσθηση αντιστοιχεί στην αυτοσυμπόνια. Η δημιουργικότητα αντιστοιχεί στην ικανότητα να επαναπροσδιορίζουμε τις δύσκολες εμπειρίες.

Και τα δύο πλαίσια μοιράζονται τρεις βασικές αρχές: την ευαισθητοποίηση του εκπαιδευτικού στο επίκεντρο, τη βιωματική και αναστοχαστική μάθηση, καθώς και την παρατήρηση των ικανοτήτων αντί της απλής αξιολόγησης. Μαζί, σχηματίζουν ένα συνεχές: το SPIRIT θέτει τα θεμέλια στις ηλικίες 6 έως 10 ετών, ενώ το «Envisioning the Future» τα εμβαθύνει κατά τη διάρκεια της εφηβείας.

Τι δείχνει η έρευνα

Στοιχεία από περισσότερους από 1.100 Ιταλούς εφήβους (Serantoni et al., 2025a; Serantoni et al., σε Paoletti & Di Giuseppe, επιμ., 2025b) αποκαλύπτουν ότι η ανθεκτικότητα είναι μέτρια προς χαμηλή και παρουσιάζει πτωτική τάση. Οι βαθμολογίες αυτοσυμπόνιας παρουσιάζουν μια ανησυχητική εικόνα. Μια ανάλυση παλινδρόμησης έδειξε ότι η συναισθηματική ρύθμιση, η θετική αντιμετώπιση των προβλημάτων και η ικανοποίηση από τη ζωή εξηγούν από κοινού πάνω από το 50% της διακύμανσης στην ανθεκτικότητα.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.
Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το πρόγραμμα «Envisioning the Future», το οποίο δοκιμάστηκε σε περισσότερους από 700 μαθητές, αποδεικνύει ότι αυτές οι ικανότητες μπορούν να βελτιωθούν: οι συμμετέχοντες έδειξαν μεγαλύτερη αυτοσυμπόνια, ισχυρότερη συναισθηματική ρύθμιση και μικρότερη τάση να νιώθουν συγκλονισμένοι (Paoletti & Di Giuseppe, επιμ., 2025; Paoletti et al., 2024; Di Giuseppe et al., 2023).

Εάν αυτές οι ικανότητες είναι ήδη αδύναμες στην εφηβεία, η ανάπτυξή τους στο δημοτικό σχολείο αποτελεί αναπτυξιακή αναγκαιότητα.

Τέσσερα πράγματα που μπορείτε να κάνετε αύριο

1. **Ονομάστε τον εγκέφαλο.** Διδάξτε στους μαθητές ότι ο εγκέφαλός τους αναπτύσσεται όταν εξασκούνται. Η φράση «Δεν μπορώ να το κάνω ακόμα» αντί για «Δεν μπορώ να το κάνω» ενεργοποιεί τον εγκέφαλο με διαφορετικό τρόπο (Dweck, 2006).
2. **Δώστε το παράδειγμα αυτού που διδάσκετε.** Όταν οι εκπαιδευτικοί είναι πιο ανθεκτικοί, οι μαθητές κρίνουν τον εαυτό τους λιγότερο αυστηρά (Perasso et al., 2023). Οι καθρέφτες νευρώνες σημαίνουν ότι η συναισθηματική σας κατάσταση διαμορφώνει άμεσα την ανάπτυξη των μαθητών.
3. **Εμπιστευτείτε τον κύκλο της εμπειρίας.** Το SPIRIT χρησιμοποιεί τον κύκλο του Kolb (1984). Αφήστε τα παιδιά να δοκιμάσουν, να αναστοχαστούν, να κατανοήσουν και, στη συνέχεια, να προσπαθήσουν ξανά. Ο ιππόκαμπος εδραιώνει τη μάθηση μέσω της εμπειρίας και του αναστοχασμού (Zull, 2002).
4. **Βοηθήστε τα παιδιά να παρατηρούν τον εαυτό τους.** Όταν ένα παιδί παρατηρεί τη δική του σκέψη και συμπεριφορά, ενεργοποιεί τα εγκεφαλικά κυκλώματα που είναι υπεύθυνα για την αυτορρύθμιση. Τα επίπεδα παρατήρησης του SPIRIT είναι εργαλεία για την ανάπτυξη αυτής της ικανότητας.

Τρία μηνύματα που πρέπει να κρατήσετε

1. **Οι κοινωνικές δεξιότητες είναι δεξιότητες του εγκεφάλου.** Η ανθεκτικότητα, η ενσυναίσθηση, η δημιουργικότητα και η αυτορρύθμιση είναι πραγματικές ικανότητες που μπορούν να καλλιεργηθούν, να μετρηθούν και να ενισχυθούν μέσω εξάσκησης.
2. **Οι ικανότητες του SPIRIT αντιστοιχούν σε κρίσιμες φάσεις ανάπτυξης του εγκεφάλου.** Η ηλικία από 6 έως 10 ετών είναι ακριβώς η κατάλληλη στιγμή, επειδή οι περιοχές του εγκεφάλου που τις υποστηρίζουν αναπτύσσονται με τον ταχύτερο ρυθμό.
3. **Όταν οι εκπαιδευτικοί εξελίσσονται, εξελίσσονται και οι μαθητές.** Οι νευρώνες-καθρέφτες το καθιστούν βιολογικό γεγονός. Η δική σας εξέλιξη ως εκπαιδευτικού είναι η πιο ισχυρή παρέμβαση που μπορείτε να προσφέρετε στους μαθητές σας.

Παρακολουθήστε το βίντεο της Grazia Serantoni: «ΑΠΌ ΤΗΝ ΤΆΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΎ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΌ ΕΥΕΞΊΑ»

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δραστηριότητα 1 - Κατανόηση των 10 Διατομεακών Δεξιοτήτων του SPIRIT και του ρόλου τους στην παιδαγωγική πρακτική

Εισαγωγή και παρουσίαση: Αναστοχασμός πάνω στις προσωπικές εμπειρίες των εκπαιδευτικών σχετικά με την ανάπτυξη δεξιοτήτων. Προσωπική εμπειρία επί τόπου, ομαδική εργασία, καθοδηγούμενη συζήτηση σε μικρές ομάδες και συζήτηση σε ολόκληρη την ομάδα σχετικά με τις δυνατότητες και την ανάπτυξη δεξιοτήτων στην τάξη.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Οι συμμετέχοντες είναι σε θέση να διατυπώσουν επαγγελματικά τεκμηριωμένα επιχειρήματα που υποστηρίζουν την αναγκαιότητα της ανάπτυξης των διατομεακών δεξιοτήτων SPIRIT στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (ηλικίες 6-10).

Οι συμμετέχοντες κατανοούν την έννοια των διατομεακών δεξιοτήτων του SPIRIT και τη σημασία τους στη μαθησιακή διαδικασία.

Εισαγωγή: 0-10 λεπτά

Ο εκπαιδευτής καλωσορίζει εν συντομία τους συμμετέχοντες και παρουσιάζει τον εαυτό του. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες καλούνται να παρουσιάσουν και αυτοί εν συντομία τον εαυτό τους (όνομα, τάξη στην οποία διδάσκουν, τόπος διδασκαλίας και έτη επαγγελματικής εμπειρίας). Μετά τις παρουσιάσεις, ο εκπαιδευτής παρουσιάζει τη γενική δομή και τους στόχους του εκπαιδευτικού προγράμματος. Στη συνέχεια, ζητείται από τους συμμετέχοντες να σχηματίσουν τέσσερις ομάδες των τεσσάρων ατόμων. Ο σχηματισμός των ομάδων μπορεί να υποστηριχθεί με μια σύντομη δραστηριότητα για να σπάσει ο πάγος, όπως: η επιλογή χρωματιστών καρτών, η επιλογή ενός εμπνευσμένου αποσπάσματος ή η επιλογή μιας δεξιότητας που εμφανίζεται πιο συχνά στη διδακτική τους πρακτική. Οι συμμετέχοντες που επιλέγουν το ίδιο στοιχείο σχηματίζουν μια ομάδα.

Λεπτομερής περιγραφή της δραστηριότητας

Ο εκπαιδευτής εισαγάγει την έννοια των διατομεακών δεξιοτήτων μέσω μιας σύντομης παρουσίασης. Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης, ο εκπαιδευτής αναλύει: τον ορισμό των διατομεακών δεξιοτήτων, διάφορα σημαντικά παραδείγματα και τον ρόλο τους στη μαθησιακή διαδικασία. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι αυτές οι δεξιότητες είναι αλληλένδετες και συχνά εμφανίζονται ταυτόχρονα σε μαθησιακές καταστάσεις.

Ομαδική εργασία – Δραστηριότητα ταξινόμησης δεξιοτήτων με τη μέθοδο Jigsaw

Μετά τη σύντομη εισαγωγή, οι συμμετέχοντες λαμβάνουν μέρος σε μια διαδραστική, συνεργατική δραστηριότητα ταξινόμησης δεξιοτήτων. Στόχος της άσκησης είναι να βοηθήσει τους συμμετέχοντες να ερμηνεύσουν τις διατομεακές δεξιότητες όχι ως αφηρημένες έννοιες, αλλά ως στοιχεία που συνδέονται με πραγματικές παιδαγωγικές καταστάσεις και μελλοντικές απαιτήσεις δεξιοτήτων. Η δραστηριότητα χρησιμοποιεί τη μέθοδο Jigsaw, διασφαλίζοντας ότι οι

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.
Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

συμμετέχοντες αποκτούν πλήρη κατανόηση βασιζόμενοι στις γνώσεις των άλλων. Ο εκπαιδευτής προετοιμάζει εκ των προτέρων τέσσερις τύπους καρτών:

1. Κάρτες δεξιοτήτων που περιέχουν τα ονόματα των δέκα διατομεακών δεξιοτήτων
2. Κάρτες ορισμών που περιγράφουν τη σημασία κάθε δεξιότητας
3. Κάρτες μαθησιακών καταστάσεων που περιγράφουν σύντομα σενάρια της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης
4. Κάρτες με προσανατολισμό στο μέλλον που εξηγούν γιατί η δεξιότητα είναι σημαντική για το μέλλον (για παράδειγμα για τη μάθηση, τη συνεργασία ή μελλοντικά εργασιακά πλαίσια)

Βήματα της δραστηριότητας

1. Οι συμμετέχοντες αρχίζουν να εργάζονται σε ομάδες των τεσσάρων (ομάδες βάσης). Κάθε ομάδα λαμβάνει μια κάρτα δεξιότητας και συζητά εν συντομία: τι σημαίνει η δεξιότητα αυτή στη δική τους διδακτική πρακτική και σε ποιες καταστάσεις στην τάξη την έχουν συναντήσει. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες αναδιοργανώνονται σε ομάδες ειδικών, ανάλογα με τον τύπο της κάρτας που έχουν λάβει.
2. Σχηματίζονται τέσσερις ομάδες ειδικών: κάρτες δεξιοτήτων, κάρτες ορισμών, κάρτες μαθησιακών καταστάσεων, κάρτες με προσανατολισμό στο μέλλον. Κάθε ομάδα ειδικών εξετάζει και ερμηνεύει από κοινού τις κάρτες της και προετοιμάζεται να τις εξηγήσει στους άλλους.
3. Μετά από αυτή τη φάση, οι συμμετέχοντες επιστρέφουν στις ομάδες βάσης τους, όπου κάθε μέλος φέρνει διαφορετικές πληροφορίες: ο ένας φέρνει τη δεξιότητα, ο άλλος τον ορισμό, ο τρίτος τη μαθησιακή κατάσταση, ο τέταρτος τη μελλοντική προοπτική. Το καθήκον της ομάδας είναι να συνθέσει την πλήρη ερμηνεία της δεξιότητας: αντιστοιχίζοντας τη δεξιότητα με τον σωστό ορισμό, προσδιορίζοντας μια αντίστοιχη κατάσταση στην τάξη και συνδέοντάς την με τη μελλοντική της σημασία.
4. Οι ομάδες διατυπώνουν μια σύντομη εξήγηση για το πώς η δεξιότητα εμφανίζεται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και γιατί είναι σημαντική για τη μελλοντική ανάπτυξη των μαθητών.
5. Τέλος, οι ομάδες παρουσιάζουν τα αποτελέσματά τους σε ολόκληρη την ομάδα.

Ο εκπαιδευτής τονίζει ότι οι διατομεακές δεξιότητες σπάνια εμφανίζονται μεμονωμένα, αλλά μάλλον με αλληλένδετους τρόπους, και ότι οι εκπαιδευτικοί διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη στήριξη της ανάπτυξής τους μέσω: στοχαστικών ερωτήσεων, δομημένων μαθησιακών δραστηριοτήτων και υποστηρικτικής ανατροφοδότησης.

Ομαδική συζήτηση

Ο εκπαιδευτής διευκολύνει μια σύντομη συζήτηση στην ολομέλεια, κατά την οποία οι συμμετέχοντες εντοπίζουν βασικά παιδαγωγικά πρότυπα. Για παράδειγμα, οι συμμετέχοντες μπορεί να παρατηρήσουν ότι ορισμένες δεξιότητες – όπως η συνεργασία, η ενσυναίσθηση ή η επίλυση προβλημάτων – εμφανίζονται συχνά στους ίδιους τύπους μαθησιακών καταστάσεων.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.
Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κατανομή χρόνου

- Εισαγωγή: 10 λεπτά
- Παρουσίαση: 15 λεπτά
- Ομαδική εργασία: 30 λεπτά
- Ομαδική συζήτηση: 15 λεπτά

Σύνολο: 70 λεπτά

Απαιτούμενα υλικά

- κάρτες δεξιοτήτων
- κάρτες ορισμών
- κάρτες μαθησιακών καταστάσεων
- πρότυπα αφισών
- αυτοκόλλητα σημειώματα

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δραστηριότητα 1 – Εναλλακτική δραστηριότητα για την έναρξη του προγράμματος – Εισαγωγή: Αναστοχασμός πάνω στις προσωπικές εμπειρίες των εκπαιδευτικών σχετικά με την ανάπτυξη δεξιοτήτων

Εισαγωγή και παρουσίαση: Αναστοχασμός πάνω στις προσωπικές εμπειρίες των εκπαιδευτικών σχετικά με την ανάπτυξη δεξιοτήτων. Προσωπική εμπειρία επί τόπου, ομαδική εργασία, καθοδηγούμενη συζήτηση σε μικρές ομάδες και συζήτηση σε ολόκληρη την τάξη σχετικά με τις δυνατότητες και την ανάπτυξη δεξιοτήτων στην τάξη

Μαθησιακός στόχος που πρέπει να επιτευχθεί

Οι συμμετέχοντες αναγνωρίζουν, με βάση τις δικές τους διδακτικές εμπειρίες, ότι οι διατομεακές δεξιότητες του SPIRIT 10 είναι ήδη παρούσες σε καταστάσεις μέσα στην τάξη.

Λεπτομέρειες δραστηριότητας/άσκησης

Εξηγήστε τον σκοπό της εκπαίδευσης – όχι τη διαδικασία – και τους κανόνες. Γράψτε τους κανόνες σε έναν πίνακα και τοποθετήστε τον στον τοίχο, ώστε να είναι ορατός από όλους τους συμμετέχοντες.

Εισαγωγή: 0-10 λεπτά

Ο εκπαιδευτής καλωσορίζει εν συντομία τους συμμετέχοντες και παρουσιάζει τον εαυτό του. Στη συνέχεια, καλείται και οι συμμετέχοντες να παρουσιάσουν εν συντομία τον εαυτό τους (όνομα, βαθμίδα στην οποία διδάσκουν, τόπος διδασκαλίας και έτη επαγγελματικής εμπειρίας). Μετά τις παρουσιάσεις, ο εκπαιδευτής παρουσιάζει τη γενική δομή και τους στόχους του εκπαιδευτικού προγράμματος. Στη συνέχεια, ζητείται από τους συμμετέχοντες να σχηματίσουν τέσσερις ομάδες των τεσσάρων ατόμων. Ο σχηματισμός των ομάδων μπορεί να υποστηριχθεί με μια σύντομη δραστηριότητα για να σπάσει ο πάγος, όπως: η επιλογή χρωματιστών καρτών, η επιλογή ενός εμπνευσμένου αποσπάσματος ή η επιλογή μιας δεξιότητας που εμφανίζεται πιο συχνά στη διδακτική τους πρακτική. Οι συμμετέχοντες που επιλέγουν το ίδιο στοιχείο σχηματίζουν μια ομάδα.

Ανταλλαγή παιδαγωγικών εμπειριών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι διατομεακές δεξιότητες που ορίζονται στο μοντέλο SPIRIT εμφανίζονται στη μαθησιακή διαδικασία

Οι συμμετέχοντες αναστοχάζονται τις δικές τους διδακτικές εμπειρίες και εξετάζουν πώς οι διατομεακές δεξιότητες που ορίζονται στο μοντέλο SPIRIT εμφανίζονται στη μαθησιακή διαδικασία. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης, ο εκπαιδευτής επισημαίνει εν συντομία ότι αυτές οι δεξιότητες δεν είναι σημαντικές μόνο για την ακαδημαϊκή επίδοση, αλλά διαδραματίζουν επίσης καθοριστικό ρόλο στην ψυχική υγεία, την ευημερία και την κοινωνική προσαρμογή των μαθητών. Δεξιότητες όπως η συναισθηματική επίγνωση, η συνεργασία ή η επιμονή βοηθούν τα παιδιά: να αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις πιο αποτελεσματικά, να χτίζουν σχέσεις με τους συμμαθητές τους

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.
Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

και να προσαρμόζονται με μεγαλύτερη ευελιξία στις μεταβαλλόμενες μαθησιακές και ζωτικές καταστάσεις. Ως εκ τούτου, κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, οι συμμετέχοντες αναστοχάζονται όχι πάνω στις διατομεακές δεξιότητες γενικά, αλλά συγκεκριμένα πάνω στον τρόπο με τον οποίο οι δεξιότητες του SPIRIT εκδηλώνονται και μπορούν να αναπτυχθούν σε μαθησιακές καταστάσεις στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Βήματα της δραστηριότητας – Τεχνική «Χιονοστιβάδα»

Χρησιμοποιήστε τη μέθοδο **«τεχνική χιονοστιβάδας»**

1. Ατομική αναστοχασμός (5 λεπτά): Οι συμμετέχοντες ανακαλούν μια κατάσταση στην τάξη στην οποία εμφανίστηκαν μία ή περισσότερες διατομεακές δεξιότητες.
2. Συζήτηση σε ζεύγη (7 λεπτά): Οι συμμετέχοντες μοιράζονται τα παραδείγματά τους με τον συνάδελφο που κάθεται δίπλα ή απέναντί τους.
3. Συζήτηση σε μικρές ομάδες (8 λεπτά): Δύο ζεύγη ενώνουν τις δυνάμεις τους και συγκρίνουν τις εμπειρίες τους.
4. Κάθε ομάδα διατυπώνει ένα κοινό συμπέρασμα, το οποίο παρουσιάζεται στη συνέχεια κατά τη διάρκεια της συζήτησης στην ολομέλεια.

Προτεινόμενα θέματα και καθοδηγητικές ερωτήσεις

Ο εκπαιδευτής μπορεί να υποστηρίξει τη σκέψη των συμμετεχόντων με καθοδηγητικές ερωτήσεις. Αυτές βοηθούν τους εκπαιδευτικούς να αναγνωρίσουν την εμφάνιση και την παιδαγωγική σημασία των δεξιοτήτων SPIRIT σε συγκεκριμένες μαθησιακές καταστάσεις.

1. Ερωτήσεις για *ατομικό* αναστοχασμό
    - Ποια κατάσταση στην τάξη σας έρχεται στο μυαλό, στην οποία οι μαθητές συνεργάστηκαν για την επίτευξη ενός στόχου;
    - Ποιες συμπεριφορές έδειχναν ότι υπήρχε μια δεξιότητα SPIRIT (π.χ. συνεργασία, ενσυναίσθηση, δημιουργικότητα, επιμονή);
    - Πώς αντέδρασαν οι μαθητές όταν αντιμετώπισαν δυσκολίες ή διαφώνησαν μεταξύ τους;
    - Τι έκανε ο εκπαιδευτικός σε αυτή την κατάσταση που βοήθησε τους μαθητές να λύσουν το πρόβλημα;
2. Ερωτήσεις για συζήτηση *σε ζεύγη*
    - Ποιες δεξιότητες του προγράμματος SPIRIT ήταν πιο εμφανείς στην κατάσταση που περιγράψατε;
    - Πώς μπορούσαν να αναγνωριστούν αυτές οι δεξιότητες στη συμπεριφορά των μαθητών;
    - Πώς υποστήριξε ο εκπαιδευτικός την ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων;
    - Πώς σχετίζεται αυτή η κατάσταση με την ευημερία ή τη συναισθηματική ασφάλεια των μαθητών;

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.
Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3. Ερωτήσεις για συζήτηση *σε μικρές ομάδες*

- Σε ποιους τύπους μαθησιακών καταστάσεων εμφανίζονται πιο συχνά οι δεξιότητες SPIRIT στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση;
- Ποιες δεξιότητες τείνουν να εμφανίζονται μαζί κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας;
- Πώς συμβάλλουν αυτές οι δεξιότητες στην ψυχική ευεξία και στις κοινωνικές σχέσεις των μαθητών;
- Ποια παιδαγωγικά εργαλεία μπορούν να υποστηρίξουν την ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων στην τάξη;

Ομαδική συζήτηση

Οι ομάδες παρουσιάζουν εν συντομία τα συμπεράσματά τους. Ο εκπαιδευτής καταγράφει τις βασικές ιδέες σε έναν πίνακα. Παραδείγματα καθοδηγητικών ερωτήσεων: Ποιες μαθησιακές καταστάσεις επέτρεψαν την εμφάνιση αυτών των δεξιοτήτων; Τι ρόλο διαδραμάτισε ο εκπαιδευτικός σε αυτές τις καταστάσεις;

Κατανομή χρόνου

- Εισαγωγή και σχηματισμός ομάδων: 10 λεπτά
- Δραστηριότητα «χιονοστιβάδα»: 20 λεπτά
- Ομαδική συζήτηση: 10 λεπτά

Σύνολο: 40 λεπτά

Υλικά

Post-its, πίνακες παρουσιάσεων και μπλε μαρκαδόρος, γραφική ύλη (συμπεριλαμβανομένων μαρκαδόρων διαφόρων χρωμάτων), χρωματιστές κάρτες.

Προσοχή – Σημαντική σημείωση

Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να μιλήσουν για συγκεκριμένες καταστάσεις στην τάξη και όχι για γενικές παιδαγωγικές αρχές. Βεβαιωθείτε ότι όλοι οι συμμετέχοντες έχουν την ευκαιρία να συνεισφέρουν στις συζητήσεις

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.
Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δραστηριότητα 2 – Ο εκπαιδευτικός ως πρότυπο στην ανάπτυξη διαθεματικών δεξιοτήτων

Πώς αναπτύσσουμε τις δεξιότητες των μαθητών, δείχνοντας μέσω της συμπεριφοράς μας τι σημαίνει να συμπεριφερόμαστε με τρόπο κατάλληλο σε σχέση με μια συγκεκριμένη δεξιότητα;

Με αυτή την άσκηση, θέλουμε να τονίσουμε πόσο σημαντικό είναι για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων SPIRIT τα παιδιά να βλέπουν συνεπή και αυθεντική συμπεριφορά από τους ενήλικες/εκπαιδευτικούς. Για παράδειγμα, η λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία του εκπαιδευτικού είναι σημαντική όταν θέλει να ενισχύσει στον μαθητή την αντίληψη ότι το να κάνει λάθη δεν αποτελεί πρόβλημα, αλλά είναι μέρος της μάθησης. Ή όταν ο εκπαιδευτικός εκφράζει ειλικρινά τα συναισθήματά του, δείχνοντας ότι τα συναισθήματα μπορούν να αναγνωριστούν και να επικοινωνηθούν.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Οι συμμετέχοντες αναγνωρίζουν ότι η συμπεριφορά των εκπαιδευτικών έχει συνεχή και έμμεση επίδραση στην ανάπτυξη των διατομεακών δεξιοτήτων των μαθητών. Οι συμμετέχοντες είναι σε θέση να εντοπίσουν συγκεκριμένες, παρατηρήσιμες μορφές συμπεριφοράς που αποτελούν πρότυπο για τους μαθητές. Οι συμμετέχοντες συνδέουν τις συμπεριφορές των μαθητών και τις πρακτικές των εκπαιδευτικών που λειτουργούν ως πρότυπα με τις διατομεακές δεξιότητες του SPIRIT.

Λεπτομερής περιγραφή της δραστηριότητας – Βήματα της δραστηριότητας

1. Ερέθισμα που προκαλεί σκέψη – εισαγωγή του εκπαιδευτή, ανταλλαγή ιδεών και ομαδική συζήτηση

Για να εισαγάγει το θέμα, ο εκπαιδευτής παρουσιάζει ένα σύντομο σενάριο στην τάξη: *«Φανταστείτε ότι ένας μαθητής κάνει ένα λάθος και ο εκπαιδευτικός απαντά: "Αυτό δεν είναι σωστό. Δώσε περισσότερη προσοχή." Τι μαθαίνει ο μαθητής από αυτή την κατάσταση – πέρα από την ίδια την εργασία;»* Οι συμμετέχοντες μοιράζονται εν συντομία μερικές σκέψεις. Ο εκπαιδευτής αξιοποιεί αυτή τη στιγμή για να τονίσει ότι οι μαθητές μαθαίνουν συνεχώς από τον τρόπο με τον οποίο ανταποκρίνονται οι εκπαιδευτικοί και από τις συμπεριφορές τους, όχι μόνο από αυτά που διδάσκουν.

2. Ομαδική εργασία – Προσδιορισμός παραδειγματικών συμπεριφορών

Οι συμμετέχοντες εργάζονται σε ομάδες των τεσσάρων. Οι ομάδες πρέπει να παραμείνουν οι ίδιες με αυτές που δημιουργήσαμε στη Δραστηριότητα 1. Διατηρήστε τη ροή των συμμετεχόντων και μην αλλάξετε τη σύνθεση των ομάδων. Κάθε ομάδα επιλέγει (ή λαμβάνει) μία (ή δύο) κάρτα δεξιοτήτων SPIRIT. Η εργασία τους είναι να αναλύσουν τη δεξιότητα σε τρία επίπεδα:

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.
Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Συμπεριφορές μαθητών: Ποιες παρατηρήσιμες συμπεριφορές υποδηλώνουν ότι η δεξιότητα είναι παρούσα; (π.χ. για την ενσυναίσθηση: να ακούνε τους συμμαθητές τους, να ανταποκρίνονται στα συναισθήματα των άλλων)
2. Συμπεριφορές πρότυπου του εκπαιδευτικού: Τι κάνει ο εκπαιδευτικός που υποστηρίζει αυτή τη δεξιότητα; (π.χ. για την ενσυναίσθηση: ενεργητική ακρόαση, αναγνώριση συναισθημάτων).
3. Σε ποια κατάσταση στην τάξη ή στη διδασκαλία μπορώ/πρέπει να αποδείξω την ύπαρξη των δεξιοτήτων SPIRIT μου μέσω της συμπεριφοράς μου;

Κάθε ομάδα προετοιμάζει μια σύντομη, δομημένη αφίσα σε flip-chart για κάθε δεξιότητα (π.χ. σε μορφή τριών στηλών): Δεξιότητες (γραμμές) – Συμπεριφορά μαθητών (στήλη 1) – Πρότυπο συμπεριφοράς του εκπαιδευτικού (στήλη 2) – Κατάσταση διδασκαλίας/μάθησης/παιχνιδιού (στήλη 3).

	Συμπεριφορές μαθητών: Ποιες παρατηρήσιμες συμπεριφορές υποδηλώνουν ότι η δεξιότητα είναι παρούσα;	*Συμπεριφορές προτύπου του εκπαιδευτικού*: Τι κάνει ο εκπαιδευτικός που υποστηρίζει αυτή τη δεξιότητα;	Κατάσταση στην τάξη/διδασκαλία: Μπορώ/πρέπει να αποδείξω την ύπαρξη των δεξιοτήτων SPIRIT μέσω της συμπεριφοράς μου;
Συναισθηματική επίγνωση, ρύθμιση και επικοινωνία			
Περιέργεια, αίσθηση θαυμασμού και ανοιχτό πνεύμα			
.....			

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.
Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3. Άσκηση «περιήγησης στη γκαλερί»

Πρόκειται για μια ενεργητική, συνεργατική μαθησιακή δραστηριότητα, κατά την οποία οι μαθητές/**συμμετέχοντες** στην εκπαίδευση περιφέρονται στην τάξη/αίθουσα εκπαίδευσης για να δουν, να αναλύσουν και να συζητήσουν τις ατομικές/ομαδικές εργασίες που έχουν αναρτηθεί, συχνά αφήνοντας σχόλια σε σημειώσεις. Προάγει την κίνηση, την ανώτερη σκέψη και την αλληλεπίδραση μεταξύ των συμμαθητών.

Κάθε μία από τις προετοιμασμένες αφίσες εκτίθεται στον τοίχο. Οι ομάδες περιφέρονται, διαβάζουν τα γραπτά, συζητούν σε ομάδες ό,τι έχουν διαβάσει και προσθέτουν τις δικές τους σκέψεις χρησιμοποιώντας αυτοκόλλητα σημειώματα. Στη συνέχεια, με το σήμα του εκπαιδευτή, προχωρούν στην επόμενη αφίσα.

4. Ομαδική συζήτηση

Οι ομάδες παρουσιάζουν εν συντομία ένα βασικό παράδειγμα. Ο εκπαιδευτής διευκολύνει μια σύντομη σύνθεση, αποσαφηνίζοντας και βελτιώνοντας τις ιδέες των συμμετεχόντων, επισημαίνοντας ισχυρά παραδείγματα και δημιουργώντας συνδέσεις μεταξύ των συνεισφορών. Ο εκπαιδευτής μπορεί να οργανώσει τις απαντήσεις σε έναν πίνακα χρησιμοποιώντας μια απλή δομή: Δεξιότητα – Συμπεριφορά μαθητή – Πρότυπο συμπεριφοράς εκπαιδευτικού. Ο εκπαιδευτής ολοκληρώνει τη δραστηριότητα τονίζοντας τα βασικά συμπεράσματα. Οι εκπαιδευτικοί προβάλλουν συνεχώς πρότυπα συμπεριφοράς, ακόμη και ακούσια. Οι διατομεακές δεξιότητες (SPIRIT) αναπτύσσονται σε μεγάλο βαθμό μέσω των παρατηρούμενων προτύπων συμπεριφοράς σε μαθησιακές καταστάσεις. Η συμπεριφορά του εκπαιδευτικού δημιουργεί το πλαίσιο εντός του οποίου αναπτύσσεται η συμπεριφορά των μαθητών. Η συνειδητή παιδαγωγική παρουσία συμβάλλει σημαντικά στη συναισθηματική ασφάλεια, την ευημερία και την κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών. Μια πιθανή καταληκτική δήλωση: «*Οι μαθητές δεν μαθαίνουν πρωτίστως αυτό που διδάσκουμε, μαθαίνουν τον τρόπο με τον οποίο είμαστε παρόντες μαζί τους*.»

Κατανομή χρόνου

- Ερέθισμα για προβληματισμό – εισαγωγή του εκπαιδευτή, ανταλλαγή ιδεών και ομαδική συζήτηση: 15 λεπτά
- Ομαδική εργασία – Προσδιορισμός παραδειγματικών συμπεριφορών: 20 λεπτά
- Περιήγηση στη γκαλερί: 20 λεπτά
- Ομαδική συζήτηση: 15 λεπτά

Σύνολο: 70 λεπτά

Απαιτούμενα υλικά

- χαρτόνι
- μαρκαδόροι
- αυτοκόλλητα σημειώματα
- Κάρτες δεξιοτήτων SPIRIT

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.
Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δραστηριότητα 3 – Ανάλυση μιας συγκεκριμένης μαθησιακής κατάστασης

Μαθησιακά αποτελέσματα

Οι συμμετέχοντες:

- Μπορούν να εντοπίζουν την εμφάνιση διατομεακών δεξιοτήτων σε συγκεκριμένες μαθησιακές καταστάσεις ή σε περιπτώσεις μελέτης.
- Είναι σε θέση να αναστοχαστούν σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής της προσέγγισης στη δική τους πρακτική
- Αποκτούν μια πρώτη γεύση των συνολικών αποτελεσμάτων των 3 εργαλείων που αναπτύχθηκαν ως σημαντικό αποτέλεσμα του έργου, προκειμένου α) να ευαισθητοποιηθούν σχετικά με τον σκοπό των τριών εργαλείων για την ανάπτυξη δεξιοτήτων· β)να κατανοήσουν τη σχέση μεταξύ των δεξιοτήτων SPIRIT και των εργαλείων μέσω τριών περιπτωσιολογικών μελετών.
- Προετοιμάζονται, μέσω της επίτευξης των παραπάνω μαθησιακών στόχων,για τη συμμετοχή τους σε περαιτέρω ενότητες της εκπαίδευσης

Λεπτομερής περιγραφή

Ομαδικές εργασίες

Ο εκπαιδευτής παρουσιάζει τρεις σύντομες μελέτες περιπτώσεων/μαθησιακές καταστάσεις στην τάξη (αυτές οι τρεις μελέτες περιπτώσεων είναι σύμφωνες με τα τρία εργαλεία ανάπτυξης που προτάθηκαν, αναπτύχθηκαν και συνοψίστηκαν από τους εταίρους του έργου στις εργαλειοθήκες: μαθησιακή δραστηριότητα, παιχνίδια/παιγνιοποιημένη μάθηση και STEAM). Οι συμμετέχοντες αναλύουν τις τρεις περιπτώσεις σε 3 μικρές ομάδες χρησιμοποιώντας τις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Ποιες διατομεακές δεξιότητες εμφανίζονται στην κατάσταση; Πώς εμφανίζονται;
2. Πώς υποστηρίζει ο εκπαιδευτικός την ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων;
3. Τι άλλο θα μπορούσε να κάνει ο εκπαιδευτικός για να υποστηρίξει περαιτέρω αυτές τις δεξιότητες;

Κάθε ομάδα προετοιμάζει μια σύντομη περίληψη.

Ομαδική συζήτηση

Οι ομάδες συζητούν τις απαντήσεις τους και μοιράζονται εν συντομία τα συμπεράσματά τους με ολόκληρη την ομάδα. Ο εκπαιδευτής θα επισημάνει πώς αντανακλάται ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην κατάσταση, για παράδειγμα, θέτοντας ερωτήσεις, οργανώνοντας ομαδική εργασία, αναθέτοντας ρόλους και ενθαρρύνοντας τους μαθητές.

Χρονική κατανομή

- Παρουσίαση της περίπτωσης: 10 λεπτά
- Ανάλυση σε ομάδες: 20 λεπτά
- Ομαδική συζήτηση: 10 λεπτά

Σύνολο: 40 λεπτά

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Απαιτούμενα υλικά

- περιγραφή της περίπτωσης
- πίνακας παρουσιάσεων
- άλλα γραφικά είδη – αυτοκόλλητα σημειώματα, μαρκαδόροι

Προσοχή – Σημαντική σημείωση

Η επιτυχία της Δραστηριότητας 3 μπορεί να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την επιλογή της μελέτης περίπτωσης/μαθησιακής κατάστασης. Λάβετε υπόψη ότι τα φυλλάδια που παρέχονται εδώ αποτελούν απλώς ένα δείγμα και μια πρόταση. Φυσικά, είναι απολύτως κατάλληλα για χρήση στην εκπαίδευση. Είναι πολύ σημαντικό κάθε περίπτωση/μαθησιακή κατάσταση να συνδέεται άμεσα με ένα από τα τρία εργαλεία. Επιλέξτε ένα μαθησιακό σενάριο που να συνάδει με τις εμπειρίες και τις ανάγκες των συμμετεχόντων. Χρησιμοποιήστε τα εργαλεία για την επιλογή.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δραστηριότητα 4 – Ανασκόπηση, μετάβαση στις επόμενες ενότητες και κλείσιμο

Αναστοχασμός και μετάβαση στις επόμενες ενότητες

Το τελικό στάδιο της ενότητας κατάρτισης ολοκληρώνεται με μια σύντομη δραστηριότητα αναστοχασμού. Οι συμμετέχοντες αναστοχάζονται ατομικά και γράφουν την απάντησή τους στην ακόλουθη ερώτηση σε μια κάρτα: *«Σε ποια διατομεακή δεξιότητα θα δώσω περισσότερη προσοχή στην τάξη μου;»* Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες μοιράζονται εν συντομία τις σκέψεις τους σε ζεύγη. Ο εκπαιδευτής συνοψίζει τα βασικά συμπεράσματα της ενότητας και τονίζει ότι η ανάπτυξη διατομεακών δεξιοτήτων δεν αποτελεί ξεχωριστή εργασία, αλλά φυσικό μέρος των μαθησιακών δραστηριοτήτων. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να υποστηρίξουν καλύτερα την ανάπτυξή τους μέσω σκόπιμου σχεδιασμού και αναστοχαστικών διδακτικών πρακτικών. Ο εκπαιδευτής παρουσιάζει επίσης εν συντομία τις επόμενες ενότητες του εκπαιδευτικού προγράμματος, όπου οι συμμετέχοντες θα διερευνήσουν συγκεκριμένες μεθόδους για την ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων.

Απαιτούμενα υλικά

- κάρτες αναστοχασμού
- Φύλλο «Θα το δοκιμάσω στην τάξη μου»

Χρονική κατανομή

Σύνολο: 10 λεπτά

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κάρτες για τη δραστηριότητα Jig-Saw – Εργαστήριο 1

Κάρτες ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

Transversal Skill

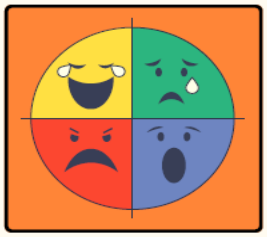

EMOTIONAL AWARENESS, REGULATION AND COMMUNICATION

Transversal Skill

CREATIVITY

Transversal Skill

PROBLEM-SOLVING

Transversal Skill

CRITICAL THINKING

Transversal Skill

RESILIENCE

Transversal Skill

FLEXIBILITY

Transversal Skill

CURIOSITY, SENSE OF WONDER AND OPENNESS

Transversal Skill

EMPATHY

Transversal Skill

VALUING PEOPLE AND NATURE

Transversal Skill

CONNECTEDNESS

SPIRIT

Skills of tomorrow for children of present: complex future-skill development with the synergy of learning activities, game-based learning and STEAM

Co-funded by the European Union

SPIRIT

Skills of tomorrow for children of present: complex future-skill development with the synergy of learning activities, game-based learning and STEAM

Co-funded by the European Union

SPIRIT

Skills of tomorrow for children of present: complex future-skill development with the synergy of learning activities, game-based learning and STEAM

Co-funded by the European Union

SPIRIT

Skills of tomorrow for children of present: complex future-skill development with the synergy of learning activities, game-based learning and STEAM

Co-funded by the European Union

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κάρτες ορισμών

Transversal Skill
Analysing information and examining problems from multiple perspectives.
SPIRIT

Transversal Skill
Understanding complex situations and exploring possible solutions.
SPIRIT

Transversal Skill
Generating new ideas and engaging in divergent thinking.
SPIRIT

Transversal Skill
Understanding, managing and expressing emotions effectively.
SPIRIT

Transversal Skill
Understanding the feelings and perspectives of others.
SPIRIT

Transversal Skill
A desire to learn and an openness to new experiences.
SPIRIT

Transversal Skill
Adjusting to new or unexpected situations.
SPIRIT

Transversal Skill
Facing challenges with a positive and constructive attitude.
SPIRIT

Transversal Skill
A sense of belonging to the community and the natural world.
SPIRIT

Transversal Skill
The ability to relate to others and the environment through empathy, respect and responsibility.
SPIRIT

SPIRIT
Skills of tomorrow for children of present: complex future-skill development with the synergy of learning activities, game-based learning and S-TEAM
Co-funded by the European Union

SPIRIT
Skills of tomorrow for children of present: complex future-skill development with the synergy of learning activities, game-based learning and S-TEAM
Co-funded by the European Union

SPIRIT
Skills of tomorrow for children of present: complex future-skill development with the synergy of learning activities, game-based learning and S-TEAM
Co-funded by the European Union

SPIRIT
Skills of tomorrow for children of present: complex future-skill development with the synergy of learning activities, game-based learning and S-TEAM
Co-funded by the European Union

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κάρτες καταστάσεων

Transversal Skill

Children build a tower, but it collapses. Together, they think of ways to make it more stable.

SPIRIT

Transversal Skill

Children explore different solutions to a task and discuss why some approaches may work better than others.

SPIRIT

Transversal Skill

Children invent a new game or create a new tool using everyday objects.

SPIRIT

Transversal Skill

The lesson plan changes unexpectedly, and the children need to switch to a new activity.

SPIRIT

Transversal Skill

A task does not work out the first time, but the child keeps trying until they succeed.

SPIRIT

Transversal Skill

Children ask questions about a new topic and work together to find answers.

SPIRIT

Transversal Skill

After a shared activity, children talk about how they felt.

SPIRIT

Transversal Skill

A child is feeling sad, and the others approach them and try to comfort them.

SPIRIT

Transversal Skill

Children work together to tidy up the classroom or the schoolyard.

SPIRIT

Transversal Skill

During group work, children collaborate, listen to one another and make decisions together.

SPIRIT

SPIRIT

Co-funded by the European Union

SPIRIT

Co-funded by the European Union

SPIRIT

Co-funded by the European Union

SPIRIT

Co-funded by the European Union

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κάρτες για το μέλλον – γιατί είναι σημαντικό για τη μελλοντική ευημερία και ευτυχία

Transversal Skill
Helps you solve difficult situations independently in the future.
SPIRIT

Transversal Skill
Helps you navigate information and make informed decisions.
SPIRIT

Transversal Skill
Helps you develop original ideas and innovative solutions for future challenges.
SPIRIT

Transversal Skill
Helps you adjust to change both at school and later in the workplace.
SPIRIT

Transversal Skill
Teaches you not to give up and to keep trying when something does not work out the first time.
SPIRIT

Transversal Skill
Helps you continue learning and growing throughout your life.
SPIRIT

Transversal Skill
Helps you better understand yourself and others.
SPIRIT

Transversal Skill
Helps you build positive relationships and work effectively with others.
SPIRIT

Transversal Skill
Supports responsible living and caring for the environment.
SPIRIT

Transversal Skill
Helps you build friendships and collaborate successfully with others.
SPIRIT

SPIRIT
Co-funded by the European Union

SPIRIT
Co-funded by the European Union

SPIRIT
Co-funded by the European Union

SPIRIT
Co-funded by the European Union

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΕΤ ΚΑΡΤΩΝ 1 – ΔΙΑΤΟΜΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

1. Συναισθηματική επίγνωση, ρύθμιση και επικοινωνία
2. Δημιουργικότητα
3. Επίλυση προβλημάτων
4. Κριτική σκέψη
5. Ανθεκτικότητα
6. Ευελιξία
7. Περιέργεια, αίσθηση του θαυμασμού και ανοιχτό πνεύμα
8. Ενσυναίσθηση
9. Εκτίμηση των ανθρώπων και της φύσης
10. Συνδεσιμότητα

ΣΕΤ ΚΑΡΤΩΝ 2 – ΟΡΙΣΜΟΙ

1. Ανάλυση πληροφοριών και εξέταση προβλημάτων από πολλαπλές οπτικές γωνίες.
2. Κατανόηση σύνθετων καταστάσεων και διερεύνηση πιθανών λύσεων.
3. Δημιουργία νέων ιδεών και ανάπτυξη αποκλίνουσας σκέψης.
4. Κατανόηση, διαχείριση και αποτελεσματική έκφραση συναισθημάτων.
5. Κατανόηση των συναισθημάτων και των απόψεων των άλλων.
6. Επιθυμία για μάθηση και ανοιχτό πνεύμα απέναντι σε νέες εμπειρίες.
7. Προσαρμογή σε νέες ή απροσδόκητες καταστάσεις.
8. Αντιμετώπιση των προκλήσεων με θετική και εποικοδομητική στάση.
9. Αίσθημα ότι ανήκεις στην κοινότητα και στον φυσικό κόσμο.
10. Η ικανότητα να σχετίζεται κανείς με τους άλλους και το περιβάλλον μέσω της ενσυναίσθησης, του σεβασμού και της ευθύνης.

ΣΕΤ ΚΑΡΤΩΝ 3 – ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

1. Τα παιδιά χτίζουν έναν πύργο, αλλά αυτός καταρρέει. Μαζί, σκέφτονται τρόπους για να τον κάνουν πιο σταθερό.
2. Τα παιδιά διερευνούν διαφορετικές λύσεις για μια εργασία και συζητούν γιατί ορισμένες προσεγγίσεις μπορεί να λειτουργούν καλύτερα από άλλες.
3. Τα παιδιά επινοούν ένα νέο παιχνίδι ή δημιουργούν ένα νέο εργαλείο χρησιμοποιώντας αντικείμενα της καθημερινότητας.
4. Το πρόγραμμα του μαθήματος αλλάζει απροσδόκητα και τα παιδιά πρέπει να στραφούν σε μια νέα δραστηριότητα.
5. Μια εργασία δεν πετυχαίνει από την πρώτη φορά, αλλά το παιδί συνεχίζει να προσπαθεί μέχρι να τα καταφέρει.
6. Τα παιδιά κάνουν ερωτήσεις σχετικά με ένα νέο θέμα και συνεργάζονται για να βρουν απαντήσεις.
7. Μετά από μια ομαδική δραστηριότητα, τα παιδιά μιλούν για το πώς ένιωσαν.
8. Ένα παιδί νιώθει λυπημένο και τα άλλα το πλησιάζουν και προσπαθούν να το παρηγορήσουν.
9. Τα παιδιά συνεργάζονται για να τακτοποιήσουν την τάξη ή την αυλή του σχολείου.
10. Κατά τη διάρκεια της ομαδικής εργασίας, τα παιδιά συνεργάζονται, ακούνε το ένα το άλλο και παίρνουν αποφάσεις από κοινού.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΕΤ ΚΑΡΤΩΝ 4 – ΚΑΡΤΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ – ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΌ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΥΗΜΕΡΙΑ ΚΑΙ ΕΥΤΥΧΙΑ

1. Σας βοηθά να επιλύετε δύσκολες καταστάσεις ανεξάρτητα στο μέλλον.
2. Σας βοηθά να αξιοποιείτε τις πληροφορίες και να λαμβάνετε τεκμηριωμένες αποφάσεις.
3. Σας βοηθά να αναπτύξετε πρωτότυπες ιδέες και καινοτόμες λύσεις για μελλοντικές προκλήσεις.
4. Σας βοηθά να προσαρμόζεστε στις αλλαγές τόσο στο σχολείο, όσο και αργότερα στον χώρο εργασίας.
5. Σας διδάσκει να μην τα παρατάτε και να συνεχίζετε να προσπαθείτε όταν κάτι δεν πετυχαίνει από την πρώτη φορά.
6. Σας βοηθά να συνεχίζετε να μαθαίνετε και να εξελίσσεστε καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής σας.
7. Σας βοηθά να κατανοείτε καλύτερα τον εαυτό σας και τους άλλους.
8. Σας βοηθά να χτίσετε θετικές σχέσεις και να συνεργάζεστε αποτελεσματικά με τους άλλους.
9. Υποστηρίζει τον υπεύθυνο τρόπο ζωής και τη φροντίδα για το περιβάλλον.
10. Σας βοηθά να δημιουργείτε φιλίες και να συνεργάζεστε επιτυχώς με τους άλλους.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φυλλάδια για τη δραστηριότητα 3 του εργαστηρίου – Ανάλυση μιας συγκεκριμένης μαθησιακής κατάστασης

Μαθησιακή κατάσταση 1 – Συνεργατική επίλυση ενός προβλήματος με την προσέγγιση STEAM

Σε μια τάξη της τρίτης δημοτικού, ο δάσκαλος αναθέτει στους μαθητές μια σύντομη ομαδική εργασία. Η εργασία συνίσταται στην κατασκευή μιας γέφυρας χρησιμοποιώντας διάφορα υλικά (όπως ξύλινα τουβλάκια, LEGO ή χαρτί), η οποία θα επιτρέπει σε ένα μικρό παιχνιδιάρικο αυτοκινητάκι να περάσει από πάνω της. Ο δάσκαλος χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες των τεσσάρων. Κάθε ομάδα λαμβάνει τα ίδια υλικά και έχει 45 λεπτά για να σχεδιάσει και να κατασκευάσει τη γέφυρά της από κοινού. Ο δάσκαλος ενθαρρύνει τους μαθητές να συζητήσουν πρώτα τις ιδέες τους, να δοκιμάσουν πολλαπλές λύσεις και να βοηθήσουν ο ένας τον άλλον, αν κάποιος δυσκολευτεί. Στην αρχή της δραστηριότητας, δύο μαθητές μιας ομάδας αρχίζουν αμέσως να κατασκευάζουν. Ένας τρίτος μαθητής προτείνει ιδέες, αλλά δεν έχει πολλές ευκαιρίες να μιλήσει, ενώ ο τέταρτος μαθητής παρατηρεί σιωπηλά. Ο δάσκαλος παρατηρεί την κατάσταση και πλησιάζει την ομάδα, ρωτώντας: «Πώς θα μπορούσατε να εργαστείτε έτσι ώστε όλοι να μοιραστούν τις ιδέες τους;» Μετά από μια σύντομη συζήτηση, οι μαθητές αποφασίζουν ότι πρώτα ο καθένας θα προτείνει μια ιδέα και, στη συνέχεια, θα επιλέξουν από κοινού ποια θα δοκιμάσουν. Συνεχίζουν να εργάζονται και προσπαθούν συνεργατικά να κάνουν τη γέφυρά τους πιο σταθερή. Στο τέλος της δραστηριότητας, κάθε ομάδα παρουσιάζει τη γέφυρά της και ελέγχει αν το αυτοκινητάκι μπορεί να τη διασχίσει με επιτυχία.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.
Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μαθησιακή κατάσταση 2 – Ανάπτυξη της συνεργασίας και της επικοινωνίας μέσω μαθησιακής δραστηριότητας

Σε μια τάξη της δεύτερης δημοτικού, ο δάσκαλος αναθέτει στους μαθητές μια ομαδική εργασία. Χρησιμοποιώντας εικονογραφικές κάρτες, οι ομάδες δημιουργούν μια σύντομη ιστορία. Κάθε ομάδα αποτελείται από τέσσερις μαθητές. Λαμβάνουν διαφορετικές εικόνες (για παράδειγμα: πάρκο, σκύλος, μπάλα, βροχερή μέρα, παιδική χαρά). Η εργασία τους είναι να επινοήσουν μαζί μια ιστορία και να ταξινομήσουν τις εικόνες στη σωστή σειρά. Ο δάσκαλος ενθαρρύνει τους μαθητές να ακούνε τις ιδέες των άλλων, να λαμβάνουν κοινές αποφάσεις και να διασφαλίζουν ότι συμμετέχουν όλοι. Σε μία ομάδα, δύο μαθητές μιλούν πολύ ενεργά, ενώ ένας τρίτος μαθητής δυσκολεύεται να συνεισφέρει. Εν τω μεταξύ, ο τέταρτος μαθητής προσπαθεί να ταξινομήσει τις εικόνες, αλλά τα μέλη της ομάδας δεν μπορούν να συμφωνήσουν για τη σωστή σειρά. Ο δάσκαλος πλησιάζει την ομάδα και ρωτά: «Τι θα μπορούσατε να κάνετε για να βεβαιωθείτε ότι όλοι μπορούν να μοιραστούν τις ιδέες τους;» Μετά από μια σύντομη συζήτηση, οι μαθητές αποφασίζουν ότι θα μοιραστούν τις ιδέες τους ένας-ένας.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μαθησιακή κατάσταση 3 – Ανάπτυξη της επιμονής και της αυτορρύθμισης μέσω παιχνιδιού

Σε μια τάξη πρώτης δημοτικού, ο δάσκαλος παρουσιάζει ένα απλό παιχνίδι λογικής. Οι μαθητές πρέπει να αναπαράγουν ένα μοτίβο που εμφανίζεται σε μια εικόνα χρησιμοποιώντας κομμάτια διαφορετικών σχημάτων. Μερικοί μαθητές ολοκληρώνουν την εργασία γρήγορα, ενώ άλλοι χρειάζονται περισσότερο χρόνο. Ένας μαθητής προσπαθεί αρκετές φορές, αλλά δεν μπορεί να βρει τα σωστά κομμάτια και απογοητεύεται όλο και πιο πολύ. Ο δάσκαλος πλησιάζει τον μαθητή και τον ενθαρρύνει: «Προσπάθησε ξανά. Κοίτα προσεκτικά την εικόνα. Ποιο κομμάτι μοιάζει περισσότερο με αυτό το σχήμα;» Ο μαθητής προσπαθεί ξανά και, μετά από αρκετές προσπάθειες, ολοκληρώνει με επιτυχία το μοτίβο. Ο δάσκαλος επαινεί την επιμονή του μαθητή και τονίζει ότι το να προσπαθήσει ξανά και να δείξει υπομονή τον βοήθησε να βρει τη λύση.

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Δημόσιο Ίδρυμα Tempus.
Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η Δημόσιο Ίδρυμα Tempus μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης